І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь…
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 207. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го ЖОВТНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 27, 1959 No. 207. VOL. LXVI.

ОДНА ІЗ СТАЛЕВИХ КОМПАНІЙ ПІДПИСУЄ КОНТРАКТ ІЗ СПІЛКОЮ СТАЛЕВАРІВ

ОДНОСТАЙНИЙ ФРОНТ 12 СТАЛЕВИХ КОМПАНІЙ ПРОЛОМАНИЙ РІШЕННЯМ КОРПОРАЦІЇ КАЙЗЕРА ПІДПИСАТИ СЕПАРАТНИЙ ДОГОВІР ІЗ СТАЛЕВАРНИМИ РОБІТНИКАМИ

Питсбург. — Керівництво Сталевої Корпорації Кайзера, однієї із 12 великих сталеварних компаній, заанґажованих у справу нового контракту із сталеварними робітниками, сповістила окремим комунікатом в неділю дня 25 жовтня, що вона готується підписати сепаратний контракт із спілкою Об'єднані Сталеварні Робітники Америки. Про своє рішення корпорація Кайзера сповістила інші сталеварні компанії, які у своєму повідомленні про це, проголошеному цього ж самого дня, інформують, що корпорація Кайзера погодилась на 10-центову підвишку заробітних платень на годину в першому році, яка то підвишка, згідно з твердженням інших компаній, буде коштувати сталеварну індустрію 17 центів на годину, що винесе за цілих три роки 45 до 50 центів на годину і збільшить непомірно ціни продукції. Тому теж, на думку інших компаній, така підвишка є неприйнятливою і причиниться до поглиблення інфляції. В повідомленні не подано ніяких подробиць про нові умови контракту корпорації Кайзера із сталеварними робітниками, — стверджено тільки, що ці умови базовані на принципі в респектуванні робітничих пенсій і забезпечень, які є цілком неприйнятливі для інших сталеварних компаній. Рішення корпорації Кайзера, репрезентованої Едгаром Кайзером, з'ясовується в комунікаті спеціяльною ситуацією цієї корпорації, яка є зв'язана із алюмінійовою індустрією і тому теж зобов'язаною переговорювати із спілкою сталеварних робітників, як репрезентантом 2-х індустрій. В комунікаті координаційного комітету сталеварних компаній стверджується вкінці, що всі інші 11 сталеварних компаній залишають собі вільну руку робити такі заходи і рішення, що служать найкраще їхнім індивідуальним інтересам. Спілка Кайзера є дев'ятою щодо своєї ваги сталевою корпорацією і її продукція охоплює всього 2 проценти всієї сталеварної індустрії. Неґативне ставлення інших сталеварних компаній до децизії Кайзера довести до закінчення страйку не подає багато надій на можливість закінчення страйку без судової заборони. Не вказують на таку можливість теж і продовжувані переговори між репрезентантами спілки сталеварних компаній і спілки сталеварних робітників, які в неділю дня 25-го жовтня тривали всього годину і закінчилися без успіху. Тому теж у господарських колах рахуються з проголошенням судової заборони, після того, якщо б відклик спілки сталеварних робітників був відкинутий федеральним Апеляційним Судом.

1,500 ОСІБ ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ВРОЧИСТОМУ БЛАГОСЛОВЕННІ ПЛОЩІ ПІД БУДОВУ НОВОЇ КОЛЕҐІЇ СВ. ВАСИЛІЯ В СТЕМФОРДІ

Стемфорд, Конн. — Приблизно півтори тисячі осіб взяло участь у врочистому благословенні площі під будову нової колеґії св. Василія Великого, що буде здвигнена тут біля єпископської палати коштом приблизно двох мільйонів долярів, збірка яких саме тепер переводиться в українських католицьких парафіях та серед громадянства. Український Народний Союз включився в цю збіркову акцію, сподіваючись зібрати між своїм членством 100,000 долярів. Благословення площі, що відбулося в неділю, 25-го жовтня по полудні, попередила відправа Молебня, довершена українським католицьким екзархом Стемфорду Преосв. Кир Амврозієм Сенишином в приявності Преосв. Кир Йосифа Шмондюка з Филаделфії та в сослуженні численного духовенства. Після Молебня Преосв. Кир Амврозій дякував громадянам за пожертви на таку високу ціль, як здвигнення нової української високої школи на американській землі та говорив про вартість і значення такої школи для Церкви і Народу. Це було також змістом промови Преосв. Кир Йосифа Шмондюка, виголошеної англійською мовою. Після благословення площі, довершеного також Преосв. Кир Амврозієм Сенишином, відбувся концерт, з виступами окрестри молоді під дириґентурою всч. о. монсіньйора М. Бабака та хору питомців під дириґентурою питомця Павла Бумби. На закінчення відбулося прийняття для запрошених гостей, під час якого Преосв. Кир Амврозій поділився своїми враженнями із недавньої конференції Українського Єпископату в Римі. Від УНСоюзу на врочистостях були приявні гол. предс. п. Д. Галичин, заступник гол. предс. п. Йосип Лисогір та заступниця гол. предс. п-ні Анна Герман.

В АМЕРИЦІ

● **Нюйоркський губернатор**-республіканець Нелсон Рокефеллер і массачусетський сенатор - демократ Джан Кеннеді, промовляючи на прийнятті в користь фундації ім. Альфреда Смита, закликали американців не спочивати на лаврах, бо „для втримання нашої волі треба великої дисципліни і жертвенности". Рокефеллер підкреслював конечність одностайности ЗДА в справі закордонної політики.

● **Канадійський експорт** у вересні цього року становив 457,-500,000 долярів і був на 15% більший від експорту з попереднього року, коли з Канади вивезено товарів на суму 397,-400,000 долярів.

● **Торговельний директор** Фордової Моторової Компанії, Роберт Дж. Еґґерт, передбачає, що продукція авт у ЗДА кожного року збільшуватиметься на 2.8%, і в 1975 році досягне цифри 10 мільйонів. По всій країні в ужитку буде тоді понад 80 мільйонів авт.

● **Віце - директор** фабрики черевиків у Вебстері, Масс. Ричард Сіерс стверджує, що кожних 20 років нога американця збільшується на одну третю цаля. 75 років тому пересічний розмір взуття становив 7, а тепер він становить уже 10. Пояснює це він тим, що внаслідок високої поживности харчів, зріст чоловіків збільшується.

● **Статистичне бюро** повідомляє, що прибутки американських родин у 1958 році зросли пересічно на 2,5%, а індекс цін споживчих товарів підвищився за останній рік майже на 3%. Прибутки нефармарських родин збільшились на $106 і становили $5,338, а фармерських родин на $257 і становили пересічно $2,747.

● **Суд для податкових справ** у Вашинґтоні, вирішив, що Джан Дж. Тен із Ню Йорку не мав права, виповнюючи податковий формуляр, відтягати з своїх прибутків ті гроші, які він заплатив за лекції танців, бо лікар після операції, порадив йому танцювати, щоб зробити мускули еластичнішими. Джан Тен відтягнув як видатки на „лікувальні танці" в 1953 р. — $370; в 1954 — $1,270, а в 1956 — $2,428.

ЗЕМЛЯ З УКРАЇНИ ПРИСИПАЛА І ВОДА З ЧОРНОГО МОРЯ СКРОПИЛА ДОМОВИНУ ВБИТОГО ВОРОГОМ І ПОХОВАНОГО В ЧУЖІЙ ЗЕМЛІ УКРАЇНСЬКОГО РЕВОЛЮЦІЙНОГО ПРОВІДНИКА СТЕПАНА БАНДЕРИ

Понад 2,000 осіб, між ними чолові представники всіх українських угрупувань, взяли участь у похороні, що відбувся під сильною поліційною охороною перед можливістю нового большевицького замаху. 250 вінків від українців і їх приятелів з усього світу вкрили могилу нової великої жертви української боротьби за волю.

Принесена з України урна української землі посипала та пляшинка води з Чорного моря, разом з українськими сльозами, скропили домовину підступно вбитого большевицьким ворогом людства українського революційного провідника сл. п. Степана Бандери, спущену і поховану в чужій землі на цвинтарі Вальдфрідгоф в Мюнхені, Німеччина, минулого вівтірка, 20-го жовтня 1959 року. Проф. д-р Юрій Студинський у спеціяльній кореспонденції до „Свободи", так описує цю сумну подію.

Понад 2,000 осіб, між ними представники українських спільнот з багатьох країн світу, супроваджають в останню дорогу сл. п. Степана Бандеру під час похорону, що відбувся в Мюнхені у вівторок, 20-го жовтня. Попереду вкритої синьо-жовтим прапором домовини несено урну із землею з України, якою опісля посипано домовину, скропивши її також водою з Чорного моря. Друзі і співробітники Покійного несуть його домовину. Чорні опаски на очах тих, що несуть домовину, це вже, мабуть, доретушовані на самій фотознімці, взятій з "Münchener Merkur", бо на інших фотознімках в інших часописах опасок немає.

Похорон сл. п. Степана Бандери.

Мюнхен, Німеччина. — У вівторок, дня 20-го ц. м., в годині 9-ій рано в місцевій українській католицькій церкві була відправлена за спокій душі сл. п. Степана Бандери Служба Божа в приявності екзарха для українців католиків в Німеччині Преосв. Кир Платона Корниляка в сослуженні багатьох священиків. Церква була вщерть заповнена українським громадянством, яке з'їхалось зі всіх сторін Німеччини, Франції, Бельгії, Голляндії, Англії. Були теж представники із Америки й Канади. Єпископ Платон відправив, по Службі Божій, жалобну Панахиду. Між присутніми були теж вдова Покійного та троє його дітей — дві доньки і маленький син. Серед загальної тиші бачили ми заплакані очі не тільки серед жінок, але теж і в очах багатьох мужчин.

На Вальдфрідгофі.

Точно о годині пів на четверту по полудні замкнено труну із тлінними останками провідника Українських Націоналістів та ввезено її до цвинтарної каплиці, де похоронний обряд відправив генеральний вікарій о. прелат Петро Голинський в сослуженні дванадцяти священиків та в приявності двох православних пан-отців. Під звуки пісні „Вічная пам'ять" … розпочався жалобний похід, в якому взяло участь поверх двох тисяч осіб. Понад двісті п'ятдесят вінків несли представники різних українських та чужинецьких організацій. На кладовищі була сильно сконцентрована німецька поліція в уніформах та безліч таємних аґентів. Побоювалися непередбачених випадків, але все відбулося в найбільшому і дуже спокійному порядку. Похорони затягнулися аж до шостої години вечора і останні промовці говорили вже при світлі ліхтарів над відкритою могилою. Від Української Католицької Церкви промовляв о. Прелат Голинський. Дуже обдуману промову, як другий бесідник виголосив від Української Православної Автокефальної Церкви і від імени Митрополита Ніканора, митрофорний протоєрей о. Палладій Дубицький. Головну прощальну промову сказав п. Ярослав Стецько, голова Антибольшевицького Бльоку Народів. Опісля промовляв інж. М. Кравців, від АБН князь Накашідзе, від болгарів д-р Вальчев, від туркестанців п. Велі Каюм Хан, від словаків д-р Покорни, від румунів д-р Еміліян, представник мадярів п. Воркаш, говорив теж представник хорватів. Від Англо-українського Товариства промовляла секретарка Централі цього Товариства у Лондоні п. Вера Річ. З українського боку промовляли інж. Кудлик (СУБ-Англія), п. Попович від ім. Укр. християнського синдикату у Франції, д-р Кушпета від імени Українського Комітету в Голляндії, д-р Малащук — (Канада), проф. Ів. Вовчук з Америки, мґр. Рак від пластового куреня „Червоної Калини", до якого належав Покійник, представник УПА проф. Ю. Студинський від ДПУЕН.

Ці величаві похорони зробили велике враження на німецьку і чужинецьку публіку, а німецька преса подала дуже обширні звіти із похоронів Степана Бандери ще цього самого дня у своїх нічних виданнях. На труну Покійника посипали його приятелі грудки української землі та полили її водою із Чорного моря. Вже зовсім пізно, з оповитого ніччю цвинтаря виходила жалобна громада, яка є потрясена вбивством Степана Бандери.

Як згинув Степан Бандера?

На цей запит сьогодні не легко відповісти. Є тільки одно певне, що слідча медична секція знайшла в його шлунку приявність отрути ціянкалі. Від українських лікарів був присутній при секції професор д-р Гинилевич, але він теж є зв'язаний тайною. Мертвого, а зглядно вже непритомного Степана Бандеру знайдено на сходах дому, в якому він мешкав. Це вже другий випадок, коли знаходять українського політичного діяча мертвого на сходах протягом останніх двох років. Ми не хочемо подавати тут якихось газетярських сенсацій, бо можливо, що при першій смерті маємо до діла тільки з природним серцевим інфарктом. (Мова про сл. п. д-ра Ребета, що помер в подібних обставинах точно два роки тому. — Ред.). Щодо смерти бл. п. Степана Бандери поліційне слідство є ще незакінчене, але всі українці і всі приятелі України хочуть, щоб вбивник був знайдений. Живемо в страшних часах, найвизначніші українські громадяни вмирають від револьверових стрілів, розшарпує їх бомба, або гинуть від отрути. Тут не треба писати, чия ворожа рука підсунула бл. п. Степанові Бандері отруту. Сам Покійник ввійшов своєю смертю до пантеону українських мучеників за самостійність України. (Ю. С.)

Відгомін в німецькій пресі.

Як уже згадано в репортажі д-р Ю. Студинського, німецька преса, зокрема мюнхенська, подала обширні звідомлення про похорон сл. п. Степана Бандери, віддаючи при цьому відповідну увагу також таємничим обставинам його трагічної смерти, як і справі визволення України. Нижче подаємо деякі інтересні інформації, взяті із пересланих „Свободі" вирізків з німецьких газет: „Abendszeitung", „Bild Zeitung", "Muenchener Merkur", "Sueddeutsche Zeitung" і "8-Uhr Blatt", усі з середи, 21-го жовтня 1959.

„Українська земля покрила Бандеру".

„Українська земля покрила Бандеру"—це заголовок опису похорону в газеті „Мюнхенер Меркур". В описі дослівно сказано:

„Далеко від рідної української Батьківщини, за яку він все своє життя боровся, був похований вчора по полудні на цвинтарі Вальдфрідгоф еміґраційний провідник Степан Бандера, що згинув в таємничий спосіб внаслідок отрути. Понад 2,000 жалобних гостей, між ними відпоручники українців з Канади, ЗДА, Бельгії, Англії, Голляндії, Франції та союзної (Німецької) Республіки, відвели його в останню дорогу. Давній синьо-жовтий український прапор покривав його домовину, й близько 250 вінків—в цьому і вінок від Союзу (німецьких) вигнанців — несено до гробу. Тому, що очікувано провідних екзильних політиків з усього світу і треба було рахуватись з можливостями заворушень, похорон відбувся під сильною поліційною охороною. Залунали жалобні пісні українською мовою, як вісьмох співробітників Покійного несли його домовину до гробу на своїх плечах. На подушках несено урни із землею з України, як також із землею з могили Симона Петлюри, замордованого з 1926-му році в Парижі Головного Отамана Української Республіки, та з могили полковника Євгена Коновальця, що в 1938-му році впав жертвою атентату в Роттердамі. Десять священиків католицької та два духовні православної церкви супроводжали жалобний похід. Генеральний вікарій католицько-уніятської церкви в Мюнхені, о. Петро Голинський, відправляв похоронні церемонії. Похило йшла за домовиною дружина Бандери та її троє дітей, а побіч українських делеґацій ішли також представники турецьких, румунських і болгарських організацій. В похоронному поході несено прапор українського руху спротиву з червоним хрестом на чорному полі — що символізує кров і землю — як і прапор попередньої Української Республіки. Президент Антибольшеви-

(Закінчення на ст. 7-ій)

З ЦИМ ЧИСЛОМ „СВОБОДИ" ПОЧИНАЄТЬСЯ ДРУК ПРОТОКОЛУ З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ

З цим числом „Свободи" починаємо друкувати 4-сторінковою вкладкою протокол з останніх річних нарад Головного Уряду Українського Народного Союзу, що відбулися з кінцем травня ц. р. на Союзівці. Хоча загальний перебіг цих нарад та їх головні рішення були звітовані в „Свободі" кожного дня під час самих нарад, то точний протокол з цих нарад, як звіти урядовців так і перебіг дебат та резолюції і ухвали заслуговують на окрему увагу не тільки широкого загалу членства УНСоюзу, але і всієї громади, бо й не тільки справи УНСоюзу, але й всієї нашої спільноти на цих нарадах обговорювано. Протокол друкуватиметься впродовж цього і частини наступного тижня з перервою в числах на п'ятницю і суботу ц. тижня, з якими появиться „Трибуна УНСоюзу", цим разом жіноча, із місячними звітами рекордового і касового відділів УНСоюзу, та англомовний „Український Тижневик".

АДЕНАУЕР ПРОПОНУЄ НЕ ГОВОРИТИ ПРО НІМЕЧЧИНУ ПІД ЧАС СТРІЧІ НА „ВЕРШИНАХ"

Бонн. — Західньо-німецький канцлер Конрад Аденауер у своїй промові в минулу неділю 25-го ц. м. на зібранні керівників своєї Християнсько-демократичної партії в Баден-Баден заявився проти того, щоби учасники найближчої конференції „на вершинах" розглядали взагалі справу Берліну та з'єдинення Німеччини. Він радив зосередитись на справах припинення дальших атомових вибухів та започаткування роззброєння однаково щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладнати також берлінську кризу та загально-німецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західня Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах". Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східньої Німеччини. Щодо часу конференції „на вершинах", то Аденауер узалежнив його від двох передумов: щоб західні альянти устійнили гармонійний спільний фронт та щоб конференція була настільки підготовлена, щоб вона давала певні надії на успіх. Конкретно, Аденауер назвав час між кінцем цього року та червнем наступного, себто весну 1960 р. Таким чином він прихилився до становища, що його зайняв французький президент Шарль де Голь.

СССР підтримує домагання щодо швидкої конференції „на вершинах"

Москва. — В минулу п'ятницю 23 жовтня ц. р., зараз на другий день після появи французької офіційної заяви про бажання Франції, щоб конференція „на вершинах" не відбулася швидше, як на весну наступного року, ТАСС проголосив совєтську заяву з підтриманням совєтського становища, що „чим швидше відбудеться конференція „на вершинах", тим краще для світового миру". Все ж, совєтський комунікат не називає докладної дати, яку Совєти хотіли б мати для такої конференції, та взагалі він зредаґований обережно й без напастливих завваг під адресою Франції. За газетними коментарями, це стоїть у зв'язку з недалекою візитою Хрущова у Парижі. Вона відбудеться, мабуть, в листопаді ц. р. і тоді певне вирішиться також термін конференції „на вершинах". В минулу суботу 24 ц. м. коментатор ТАСС-а Пйотр Єгоров твердив, що становище президента де Голя „викликало критицизм з боку великої частини західньої преси", бо, мовляв, „великі маси народу у світі хочуть миру і не знаходять виправдання для відсування важливої конференції „на вершинах" між Заходом і Сходом".

Хрущов потайки перевів тиждень „на відпочинку" в Румунії

Москва. — Щойно в минулу неділю 25 ц. м. виявилося, що Нікіта Хрущов цілий минулий тиждень перевів в Румунії. Ці відвідини розкрив щойно румунський комунікат з від'їздом Хрущова та оприлюднена „подяка" Хрущова румунським комуністам за гостювання його. У тій подяці згадується про час, переведений Хрущовим в Румунії „на відпочинку". Однак югославські газети інформують, що Хрущов наражувався довго з комуно-румунськими головачами, а то „президентом" Ґеорґе Маврером, шефом комуністичної партії Румунії Ґеорґе Ґеорґію-Дей і прем'єром Чіву Стойкою. Югославська преса висловлює здогад що Хрущов приготовляв в Румунії плян нової кампанії за „відатомізування" цілого Балканського обширу та найближчих сусідів балканських держав, при чому Румунія мала б формально перейняти ініціятиву. Греція і Туреччина поставились були до цього часу неґативно до плянів спільної конференції з комуністичними балканськими державами, за винятком Югославії. Західня преса не виключає, що Хрущов дійсно зник з Москви на тиждень, щоб дещо відпочити після своєї подорожі до комуністичного Китаю і на Далекий Схід, куди він подався був безпосередньо після приїзду з Америки.

2 американські фізики пропоновані на нагороду Нобеля

Штокгольм. — Шведські газети називають двох американських учених, як імовірних лавреатів Нобеля з ділянки фізики. Є ними 39-річний д-р Овен Чемберлен і 54-річний д-р Емільйо Сеґр, обидва професори Університету Каліфорнії, які працюють в ляборатоpії в Ліврмур, Каліф. Обидва є відкривниками т. зв. анти-протону, що вможливило продукцію атомової енерґії. Але поруч із ними названо й інших учених. Кандидатом на нагороду Нобеля з хемії є 69-річний проф. Ярослав Кейровски з Праги, вихованець університетів у Лондоні і Празі, який також короткий час навчав в Каліфорнії.

У СВІТІ

● **У Польщі** проголошено кожний понеділок „безм'ясним" і підвищено ціни на м'ясо. Фунт свинини (найдорожчого в Польщі роду м'яса) коштує тепер коло 75 ам. центів, себто приблизно половину того, що польський робітник заробляє за цілий день. Брак м'яса комуно-польський уряд пояснює зростом населення, раптовим збільшенням його споживання і стихійними нещастями, що вплинули на продукцію м'яса. Польські комуністи не признають головної причини — комунізації державої господарки.

● **40 совєтських інженерів** і 7,000 інженерів - техніків комуністичного Китаю проєктують будову найбільшої у світі греблі і гідравлічної електрівні на ріці Янґтсе. Будова цієї гідроелектрівні мала б тривати 20 років. Головним керівником робіт над будовою Асванської греблі в Єгипті є совєтський професор Іван Комзін. Три американські сенатори, фахівці у будові гідроелектрівень, які їздили до СССР, висловлюються з великим признанням про успіхи совєтських інженерів у тій ділянці.

● **На цвинтарі Герлінґен біля** Ульму, в Західній Німеччині, відбулось маніфестаційне відзначення пам'яті німецького маршала Ервіна Роммеля, що вславився був своїм північно-африканським походом. Якраз 15 років тому гітлерівські висланці примусили Роммеля зажити отруту, закинувши йому змову проти „Фюрера". На поминках по Роммелові головним промовцем був генерал Ганс Шпайдель з головної кватири НАТО в Парижі. Приявним був також американський генерал Фаррел, командант Сьомої армії, стаціонованої в Німеччині.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТУРБОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ТЕЛЕВІЗІЇ

Розвиток телевізії в Америці так само головокружний, як колись був розвиток американської нафтової продукції, залізництва, автомобільного чи фільмового промислів. У 1936-му році відоме нині в цілому світі RCA — Редіо Корпорейшен оф Америка — влаштувало в хмародері Емпайр-Стейт-Билдінґ в Ню Йорку свою першу телевізійну надавчу стацію, але щойно в квітні 1939 року розпочався публічний продаж телевізійних апаратів. Тепер 42 мільйони помешкань в Америці мають телевізори, із них численні помешкання по кілька апаратів. Таким чином 84% хатніх господарств у З'єдинених Державах „стелевізовані". Очевидно, що такий могутній розмах у цій ділянці продукції протягом коротких 20-ох років поставив перед нею величезні і дуже складні проблеми. І тому голова Федеральної Комісії Комунікацій, Джан С. Дерфер слушно прирівняв телевізію до немовляти, яке переходить щойно через перші болі й небезпеки, що чекають новонароджену істоту на цьому світі.

Центральною проблемою телевізії стала взаємна залежність програми, отже духового змісту телевізії, і коштів її продукції, — як, зрештою, скрізь там, де мова про ділянку культури, яка, проте, не може діяти без — грошей. Телевізійні компанії розв'язали цю проблему подекуди в такий самий спосіб, як її розв'язують численні часописи, які свої прибутки спирають не так на передплатниках, як на платних оголошеннях. Численні промислові компанії стали спонзорами телевізійних програм, щоб використати популярність телевізійних видовищ для реклямування своїх товарів. Ясно, що таким фірмам у першій мірі залежить на популярності, на тому, щоб спонзорована ними програма приваблювала глядачів, без уваги на виховний, етичний чи мистецький моменти. Це неминуче привело до засмічення програм, наприклад, брутальними ковбойськими та кримінальними телефільмами дуже низького рівня з поганими наслідками для молоді, що викликає щораз голосніші протести збоку різних кіл громадянства.

Очевидно, телевізійні компанії, щоб успішно конкурувати з кінотеатром, мусять поліпшувати свої програми. За минулих 20 років осягнено величезний поступ як у різнородності тематики, так і в опрацюванні та технічному виконуванні. Але ці компанії мусять рахуватись з волею аґенцій, що постачають високоплатні оголошення. На цьому тлі і постав останній конфлікт, що викликав дуже прикрий розголос.

Відділи оголошень у деяких великих фабриках та реклямові аґенції придумали дуже цікаве телевізійне видовище, яке полягає в „іспитуванні" сірих людей з різних ділянок знання. Це так звані „програми загадок", що їх розв'язувано на телевізійному екрані. За правильні відповіді на ставлені їм запити учасники таких конкурсів отримували високі грошові нагороди. 11 березня 1957 р. невідомий до того часу ширшій публіці молодий учений Чарлз ван Дорен став найпопулярнішою серед кількадесятьох мільйонів телевізійних глядачів фіґурою за правильні відповіді, які — протягом кількох таких видовищ — принесли йому разом 129,000 дол. нагороди і посаду в телевізійній компанії з платнею 50,000 дол. річно. Вліті минулого року невдалий конкурсант одної такої програми виступив з публічним закидом, що ці видовища пляново режисерувалось, і що лавреати нагород діставали заздалегідь відповіді на ставлені їм питання. Перед лавою присяжних в Ню Йорку відбулось переслухання, що його ходу й висліду не оприлюднено. Справою зацікавився Конґрес. На Підкомісії недоглядів у законодавстві ведено переслухання, на якому різні продуценти та учасники телевізійних конкурсів розкрили, що дійсно глядачі, які вірили, що мають перед собою правдиві „іспити", ставали жертвою попередньої закулісової режисерії. Одні твердили, що вони нічого злого не бачили у своїй — платній — участі в цікавому видовищі, яке має своєю ціллю торговельну реклямту, інші рішуче заперечували, начебто виграли премію завдяки будь-яким штучкам, доказуючи, що виграли її завдяки своєму знанню і хистові.

Передова Коломбі Бродкестінґ Корпорейшен скреслила з своєї програми всі такі видовища. Нешенел Бродкестінґ Корпорейшен залишила ще деякі, з невеличкими грошовими нагородами. 2-го листопада Конґресова підкомісія продовжуватиме слідство. Переслуханий буде і Ван Дорен, який в міжчасі „зник" і — втратив 50-тисячну річну посаду. Президент Айзенгавер назвав цю аферу „страшною річчю". Секретаріят судівництва і названа Федеральна Комісія Комунікацій, яка видає концесії приватним телевізійним корпораціям, обмірковують можливості більшої державної контролі, без порушення принципу свободи слова та принципу приватного власництва телевізійного промислу.

Але все це — недуги дитячого віку телевізійного промислу, з яких він напевно вилікується..

АМЕРИКАНСЬКЕ Й СОВЄТСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО

(В опінії червоного „вихованка")

Американська преса, а за нею радіо й всюдисуща телевізія, докладно звітуючи про кожний виступ, про кожне грубше й тонше слово Хрущова під час недавньої його візити у ЗДА, приглядаючись Ніні Хрущовій та її потомству — якось мало звертали уваги на інших членів почету червоного диктатора. А там, у його штабі, крім нуклеарних та господарських спеців, знаходився також керманич совєтського шкільництва В. Єлютін. Цей найвищий політрук у справах навчання в цілому СССР відвідав окремо від свого „боса" цілий ряд американських середніх і високих шкіл, мав змогу цілком вільно розмовляти з учнями та вчителями, оглядати шкільне устаткування і слухати лекції.

Які враження виніс з усього того совєтський міністер освіти. Перед своїм відлетом у Москву, заїдаючи з апетитом в ресторані у Вашинґтоні „капіталістичні" сендвичі, він поділився з пресовими звітовниками, знавцями шкільного діла, своїми поглядами на американське шкільництво. При цьому, йдучи слідами свого вчителя і надхненника, Нікіти Хрущова, виголосив він перед американцями довгу пропаґандивну лекцію про „досягнення" совєтського шкільництва і про преріжні „благодаті" совєтської студіюючої молоді.

Які позитиви добачив в американському шкільництві совєтський міністер? — Передусім він, як і його найвище начальство — Хрущов, приємно вдоволений такими ж самими прикметами тутешньої молоді, що ними відзначається й молодь в СССР. Цими чеснотами є ентузіязм до праці над собою, життєрадісність і джентелменство. Покадивши червоним тимлямом на два боки, В. Єлютін зробив завваґу: його дуже „стурбував" факт, що лише кілька студентів каледжу, з якими він зустрічався, знали дещо, і то поверховно — про найбільшого російського письменника, Пушкіна. „Цим поетом ми, совєтські люди, гордимося", — казав міністер Єлютін. Далі він був надзвичайно здивований тим, що так мало американської молоді знає про СССР... До похвальних явищ належить те, що американські професори „дуже серйозні і глибоко віддані своїй праці над молоддю." Також він був „приємно" вражений високим станом та багатством устаткування шкільних ляболаторій.

Це були його враження, якими він поділився під час своєї приватної зустрічі з шкільними авторитетами та представниками преси в офіційній резиденції шкільного комишенера ЗДА, Лоренса Е. Дертика. (Московські газети, звітуючи через два дні про цю конференцію у Вашинґтоні, подали на традиційний совєтський лад, що ця зустріч відбулася в... американського комісара в шкільних справах. Це негайно спростувала американська амбасада в Москві).

Як же виглядає совєтське шкільництво на підставі слів і фактів, поданих його найвищим керманичем?

„Як ваш гість, хочу бути найбільш скромним, щоб, буна, хто не закинув, що я критикую американське шкільництво". — сказав хитрий москвич. І негайно додав, що, замість тривожитись тим, що американська молодь іґнорує справи Совєтського Союзу, він сконцентрує свою увагу на совєтську виховну систему... За директивами прем'єра Н. Хрущова — сказав В. Єлютін, — ця система переходить тепер низку основних реформ. А саме: шкільне навчання комбінується з фізичною працею, бо така метода „краще спеціялізує молодь, як лише теоретичне знання". Таку хрущовську методу заведено у кожній галузі совєтського шкільництва. Совєтська молодь має право вибирати предмет студій. Але тільки для тих випускників середніх шкіл, які відробили фізично два роки, відчинені двері до високих, університетських студій, сказав міністер Єлютін. Обов'язкова дворічна фізична праця, зокрема, конечна для кандидатів на вивчення таких дисциплін, як право, філософія та журналістика. З черги совєтський підагоґ подав причини цього „геніяльного" рішення Нікіти Хрущова. Студент права, ставши, наприклад, суддею, щоб судити інших, повинен знати життя всіх шарів населення. Студент філософії, щоб навчати, як совєтська людина має мислити й сприймати думки інших, також повинен бути ознайомлений із життям і працею робітників. Така сама рецепта про пізнання совєтських буднів-гараздів відноситься й до адептів журналістики в СССР.

Ще одна квітка з хрущовського шкільного подвір'ячка: 90% шкільної молоді вибирає для своїх студій саме таку галузь знання, яку запропонує їй шкільне (читай: партійне — І. Л.) начальство. Решта, значить цих десять відсотків „упертих", пробивається в житті, студіює без допомоги міністерства освіти — сказав дослівно В. Єлютін. Крім цього, обов'язковим предметом для кожного студента є чужа мова, філософія, політична економія, діялектичний матеріялізм та історія партії. Але закордонні студенти, що студіюють в СССР, звільнені від ідеологічних курсів. Цей привілей — закінчив свою аґітку В. Єлютін — повинен заохотити американських студентів відбувати свої студії в Москві...

Вольному воля, скажемо. Але дотеперішня практика виявила, що з-поміж американської високошкільної молоді (крім одиниць лівих переконань та окремо вибраних осіб), майже немає охочих їхати до Москви по червоні дипломи!

Зреферований виступ хрущовського комісара-політрука від шкільних справ в оточенні чільних репрезентантів американського шкільництва розвіяв рештки сумнівів щодо академічної свободи та вільного вибору професії в СССР.

І. Л.

I. Світ

РІЧНИЦЯ РЕВОЛЮЦІЇ В КИТАЇ

У 1911 році завалився старий імперський уклад Китаю, яким майже 300 років управляла перед тим одна з найвидатніших династій Небесної Імперії.

До початків сучасного століття Китай жив традиціями, що витворилися протягом тисячоліть. У листопаді 1906 р. в Пейпінгу була створена імперська комісія для перегляду всієї адміністрації і введення нових законів. Група китайських делеґатів відвідала тоді Европу та Америку, щоб ознайомитись з різними соціяльно-політичними системами.

Треба пригадати, що від кінця XIV століття, коли розпалася монгольська імперія, в Китаї встановилась династія Мінгів, правління якої було порівняно коротке і кінчилося під військовими ударами молодого, агресивного народу Манджу, на чолі з видатним політиком і воїном Нурхачі. Війська манджурів узяли Пейпінґ і в 1644 р. повалили династію Мінґ, а владу китайську імперію перебрала манджурська династія Чінґ.

Ніколи за всю кількатисячолітню історію Китайська імперія не досягала таких величезних розмірів, як за династії Чінґів. Манджурія, Монголія, Сінкянг та Тибет стали її частинами і платили їй данину. Але її контроля пішла ще й поза ці землі: Пейпінґ став правити також Кореєю, Аннамом, Бірмою та Непалом, хоч ці дві останні держави ніколи не мали китайської адміністрації. Під час цього експансивного руху манджурські армії зустріли вперше біля кордонів Зовнішньої Монголії москалів, теж заанґажованих в експансії на Сибір і Далекий Схід. Цю московську експансію імператор Канґ-сі зупинив.

У ці часи династія Чінґ зустріла великий спротив збоку Формози, яка відбила перші спроби заволодіти нею. Формоза мала тоді провідника, добре відомого закордоном Коксінґа, який зліквідував на острові голляндські фортеці і викинув з нього чужинців. Щойно через 75 років після того Пейпінґ добився на Формозі деяких успіхів.

У серпні 1908 вийшов імперський декрет, який заповідав проголошення в 1917 році нової конституції. Але події пішли іншим шляхом. 14 листопада 1908 р. помер імператор Куанґ Гсю, а на другий день скінчила свої дні імператриця Тсу Гсі, яка фактично правила країною. Історики говорять, що якби вона прожила довше, всі пляни з конституцією були б переведені в життя, і можливо історія Китаю пішла б в зовсім іншому напрямі.

Імперський престіл зайняв трирічний Пуї, племінник свого попередника, а країною став правити реґент. (Пізніше він став імператором Манджу-ко). Серед манджурів, що займали високі пости, не було вже тих яскравих особистостей, які відзначали початки правління цієї чужої для Китаю династії, що протягом останніх ста років значно окитаїлась. З-поміж китайців, власне, був тільки один лідер, Юань Ші-кай, але він стояв осторонь активної політики.

В 1911 р. вибухла в Китаї революція, на чолі якої стала високоосвічена людина, Сун Ят-сен, автор відомої книги „Три принципи народу" („Сан Мік Чу І"), якою поклав він основи політичного та культурного життя модерного Китаю. Ці три принципи дуже подібні до принципів А. Линколна.

Книга Сун Ят-сена — головна зброя вільного Китаю в його боротьбі проти комуністичного режиму. Президент Чіянґ Кай-шек, перефразовуючи слова автора цієї книги, заявив: „У нашій великій справі опозиції комунізмові та московській агресії духові і моральні сили важливіші, ніж матеріяльні сили".

Три принципи Сун Ят-сена: націоналізм, демократія і народній добробут є синтезою китайської цивілізації та европейських ідей. Китай у 1911 році став першою республікою в Азії, розпочавши великий процес звільнення азійських народів і країн від чужинецьких адміністрацій. За винятком, звичайно, Японії, яка ніколи не мала чужої влади, окрім періоду американської окупації після другої світової війни.

Китай у своїй історії не раз зазнавав чужинецької інвазії, але жадна чужинецька влада не пробувала змінити або нищити тисячолітніх традицій і культури цієї великої країни.

Десять років тому комуністичні армії Мао Тсе-тунґа заволоділи всім простором Китайської республіки, що находилася з принципів Сун Ят-сена, який мріяв про демократію, народоправство та націоналізм. Четверта частина населення земної кулі опинилась під найтоталітарнішою, найжорстокішою владою, що винищила протягом цих десятьох років десятки мільйонів людей.

Китай упав жертвою нечуваного терору. По селах заводять комуни, в яких людей зведено до рівня рабів. Рівночасно розпочато процес індустріялізації країни і широкого озброєння з поміччю Москви. Ці два фактори, індустріялізація й армія, підсилюють амбіції китайських комуністичних головачів, що знаходять свій вияв в агресивних діях у Тибеті, на кордонах Індії та в Ляосі, в плянах „визволення Формози" та... у повільному відході від солідарної з Москвою політики.

Остання поїздка Хрущова до Пейпінґу з нагоди святкування 10-річчя встановлення комуністичної влади в Китаї дещо в тій ситуації розкриває. Ані Москва, ані Пейпінґ не рискують започаткувати формальне розходження в своїй політиці. Москва, очевидно, боїться втратити свою провідну ролю в світовому комунізмі, а також має на увазі мільйонові армії Китаю, які на випадок остаточного розриву могли б повести наступ на Сибір, в першу чергу на Далекий Схід. Адже в Монголії, в Сікіянґу — Китайським Туркестані, протиріччя в політичній та економічній площинах вже назрівають. А Китай ще довший час не може жити без московської зброї та машин для розбудови своєї індустрії. Ось чому ці суперечності і залежність Китаю від СССР штовхають Пейпінґ в напрямку на південь. Москва цієї експансії офіційно не апробує, хоч вона, очевидно, послаблює тиснення Китаю на північ, у напрямку СССР. Як довго такий стан триватиме, ніхто не знає, але напевно напруження зростатиме.

Для антикомуністичного світу в цій внутрішній боротьбі Пейпінґу і Москви за впливи є багато надій, бо агресивність Китаю розвіює наївні уявлення „невтралістів" про можливість співжиття з червоним китайським режимом. В результаті — зміна політики у відношенні до Пейпінґу в Бірмі, Індії та Індонезії, наростання спротиву в політиці невтральности. Але це вже тема для іншої статті.

Пейпінґ, мабуть, таки свідомо загострює свою політику, як одинокий спосіб утриматися на рейках комуністичної революції.

Осип Залеський

ЛЕВ РЕВУЦЬКИЙ

(У 70-ліття композитора)

До епігонів школи Миколи Лисенка, школи в розумінні музичного стилю, належить Лев Ревуцький, один з визначніших сучасних українських композиторів і музичних педагогів. Народився він 20 лютого 1889 року в селі Іржавець, на Полтавщині, в учительській сім'ї, яка не тільки цікавилася музикою, але й плекала її, влаштовуючи домашні концерти, бо батько грав на скрипці, а мати на фортепіяні. З дітьми співали батьки народні пісні, а коли приходили гості, тоді творився домашній хор, в якому співали й малий Левко і його старший брат Дмитро. Таке музичне довкілля мало немалий вплив на розвиток музичного таланту Левка.

Початки фортепіянової гри дістав він вдома від матері та учительок музики в Прилуках, куди послали його батьки на науку в ґімназію. З переїздом у Київ, де продовжував він навчання в ґімназії, зростало в нього зацікавлення музикою, а притокою для цього було відвідування концертів та загалом мистецьке життя тодішнього Києва.

В 1903 р. перейшов Ревуцький на науку фортепіянової гри до Миколи Лисенка, а коли в 1904 році М. Лисенко відкрив у Києві власну музично-драматичну школу, перейшов Ревуцький до тієї школи, де, крім ортепіяна, навчався теоретичних предметів у проф. Любомирського. По смерті М. Лисенка вчився Ревуцький фортепіянової гри у проф. С. Короткевича і Г. Ходоровського, учнів знаного піяніста і педагога Лешетицького. В тому часі постали перші твори Ревуцького: сольоспіви і фортепіянові прелюди.

В 1913 році відкрилася в Києві музична консерваторія, а директором її став відомий російський композитор Р. Ґлієр, у якого Ревуцький вчився музичної композиції. Під час першої світової війни покликали його до служби в російській армії, а по демобілізації у 1918 році повернувся він до родинного Іржавця, згодом переїхав у Прилуки, до вчив музики та компонував. У 1924 році покликали його на працю в музично-драматичному Інституті ім. М. Лисенка в Києві, де працює він і досі як професор композиції.

Творча праця Ревуцького як композитора дуже плідна і різнородна, основана на глибокому музичному знанні, набутому в часі студій. Вже в дитячих роках перейняв він любов до української народної пісні і ця любов поглибилася в нього під час студій у М. Лисенка та вирізьбила свій вплив на його творах, в яких він залюбки послуговується темами народних пісень. В обробітках українських народних пісень для одного голосу чи для хору іде він слідами М. Лисенка і М. Леонтовича, неперевершених знавців характеру української народної пісні, тільки у нього домінує в цих обробітках фортепіянова партія, тоді як Леонтович кладе більшу увагу на хорове голосоведення. У Ревуцького фортепіяно виступає як ілюстраційний чинник пісні, даючи для кожної строфи відповідний підклад, немов малюючи текст пісні.

Ревуцький опрацював багато народних пісень для одного голосу з фортепіяном, як „Сонечко" — збірник народних пісень, „Не віддала мене мати", „Чуєш, брате, мій", „Ой ти, гарний Семене", „Галицькі пісні" (Червона рожа, Ой, сусідко, Я в квартиропці сиджу, На вулиці скрипка грає, Як ми прийшла карта, Ох, і зажурились, Їхав стрілецьф, які перенесла Галицька Армія в часі визвольних змагань на Придніпрянщину і які там скоро спопуляризувалися. Для хору опрацював Ревуцький багато народних пісень як „Веснянки", „Козацькі пісні", „В дитячому садку" (дитячі пісні), „Галичанко чорноброва", „Ой летіла зозуленька", „Ой ти зоре" та інші. З хорових творів на слова авторів треба відмітити до слів Т. Шевченка „Хустина" для мішаного хору, солістів та фортепіяна або оркестри, „У перетику ходила", „Ой чого ти почорніло", „На ріках круг Вавилону" (усі для мішаного хору з фортепіяном), до слів М. Рильського „Наша пісня", „Орлина сім'я", до слів Філянського „Гукайте їх" та інші.

Ревуцький, один з перших українських композиторів творив більші інструментальні твори, виповнюючи в цей спосіб прогалину, яка існувала в українській музиці. В 1918 році створив він першу симфонію (А-дур), а в 1927 „Другу симфонію", побудовану на темах українських народних пісень, яку публіка сприйняла дуже прихильно та яка не сходить з програм концертів. „Козачок" для симфонічної оркестри, струнний квартет, фортепіяновий концерт, етюди, прелюдії, сонata, малі фортепіянові п'єси, твори для різних інструментів (скрипка, чельо, обойка, клярнет) з фортепіяном, музика фільмів — доповнюють багатогранність творчости Ревуцького. Між творами Ревуцького є і „вітчизняні твори" для звеличування жовтневої революції і „можних цього світу".

Як музичний педагог Ревуцький виховав немало молодих, надійних українських музик.

МАРІЧКА

В'ється, наче змійка,
неспокійна річка,
Тулиться близенько
до підніжжя гір,
А на тому боці
там живе Марічка,
В хаті, що сховалась
у зелений бір.

Як із хати вийде,
на порозі стане,
Аж блищить красою,
широчінь ріки,
А як усміхнеться,
ще й лукаво гляне,
„Хоч скачи у воду!" —
кажуть парубки.

Не питайте, хлопці,
чом я одинокий
Берегом так пізно
мовчазний ходжу!
Там на тому боці
загубив я спокій,
А туди дороги
я не находжу."

Та нехай сміється
неспокійна річка,
Все одно на той бік
я путі знайду.
Чуєш, чи не чуєш,
чарівна Марічко?
Я до твого серця
кладку прокладу.

М. ТКАЧ

Іван Смолій

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї

(Повість)

18

Ось пліт, дерева. Освітлене тьмаво вікно. Зіна приставнула. Це звідсіля. Хтось грає на скрипці. Скрипка розказує про самоту. Болючо знайома мелодія. Той самий етюд. Як тоді на безлюдній вулиці перед Гіркою. Вони йшли пліч-о-пліч з Олесем вгору, щоб милуватися звідти Дніпром, осяяним безліччю вогнів. За садом між деревами теж світилося тьмаво чиєсь вікно, і голос скрипки вивершував красу вечора.

— Який чарівний світ — твориво великого Майстра! — прошепотів тоді Олесь, коли зупинилися, щоб слухати гру незнаного скрипаля. — Чи ти віриш у Нього? Очевидно, не віриш. Це, кажуть, забобон. А все ж, як ти думаєш, що було в началі, що було на початку?

— На початку було Слово, — прошепотів він. — Ні, не так. На початку був тільки Він — Перший Скрипаль. І з Ним Його Самота. І затремтів його перст на струні Вічности, а від здригання її розділився непроглядний хаос на Небо й Землю. І здивувався Перший Скрипаль, зраділо Його око. Ще вище понеслася гра. Відділилася суша від води. Наповнилися води рибою. Зазеленіла суша, повна звірів. Вирізьбилися божественної грою гори, ріки, озера. І підвелася з землі щойно створена людина і глянула вгору на свого Творця. Застиг в нерухомості перст, перестали тремтіти струни Вічности.

— Уже я не сам, — промовив Перший Скрипаль, вдивляючись в обличчя людини, — Любо мені глядіти на свою подобу.

— А що ж зробиш Ти зі мною? — запитала Самота. — Куди дітися мені?

—Куди? Я дам тобі оселю в серці людини. Тривож те серце, як тривожила моє. Нехай у тисячне, у мільйонне промовляє тугою за невідомим, нехай відкриває і творять для себе все нові світи.

Зіна стояла в німому захопленні, забувши, скільки часу проминуло. А пісня то знімалася в недосяжну височінь, то опадала в безодню смутку. Все вмирало. Павза... Смерть... Аж ось з небуття народжується знову тон життя, міцніє, росте... Хтось, покорений досі, піднімається, встає з новими силами, з новою вірою...

Незнана радість полонила дівчину. Немов хто визволив її з пут, відкрив таємницю радости, що її не захмарять ніякі бурі. Але хто цей невідомий скрипаль, що такий рідний, такий дорогий став їй тепер? Куди зайшла вона поночі? Хто може в тій глуші верховинського села вичарувати таку пісню? Невже ж це він?

Вона пізнала широкий приходський сад, будинок приходства, і затремтіла на це відкриття. Це — він. Нікого більше нема в тому домі, лише він і його самота, і скрипка. Як дивно! Чому зайшла вона сюди? А про цю людину часто думає. Справді, мило їй бодай здалека бачити його. Зблизька ще не доводилось. Лише раз на сільській дорозі зустрілися. І не привіталися, тільки глянули одне на одного і пройшли мовчки. А от і досі не може забути цього погляду. Чи це любов? Любов. Які безсилі людські слова... Справді, думає про нього. І сама не знає чому. Може нагадує він їй Олеся? Такі вони між собою подібні. Хоч Олесь увесь — ясність, ясні кучері, ясні очі. Отець же чорнявий, очі в нього сині. Дивне це поєднання. Хода повільніша. Він, мабуть багато старший від Олеся. І ось він сам... Тільки скрипка в нього.

Притулившись до деревини, стояла дівчина непорушно мов з'єднана з цією дивною людиною в молінні до невідомого їй і всесильного божества, до того, перед Ким можна висказати свою скаргу, перед Ким розхиляються людські душі, як розхиляються келихи квітів перед сонцем.

Раптом вона здригнулася. Наче хтось позад неї стоїть. Підкрався не знати коли і чатує. Вона ступила крок з думкою, що треба бігти, бігти щосили, подалі від цього місця.

Тепер вона вчула виразно позад себе хряскіт зламаної гілки. Ще мить, і чиясь рука лягла на її плече. Стиск був сильний і твердий, наче охоп залізних лещат. Вона навіть не оглядалася, деревіючи. Вона вже знала, хто це.

— Ба, ви чо' тут?

Федьо поволі обертав її до себе, нахилявся близько, а його голос виявляв безмежне здивування.

— Та ци чуєте? Я ся вас питам, чо' ви тут? Га?

— Пустіть мене, Федоре! — прошепотіла дівчина благально.

— Ага. Пустити вас! А чо' ви тут зайшли?

— Федоре, пустіть.

— Ге-ге. Мо' пущу, а мо' ще другу руку приложу, — говорив Федьо, і справді друга його рука охопила її в такому ж безжальному стиску. Федьо струсонув нею злегка й тихо гиготів, любуючись її близькістю й безсиллям.

Сполохане серце загубило ритм. І віддиху не стало. Страшне мариво. Вона в обіймах потвори.

— Федоре!

— До попа 'сте ходили. Ге-ге. Повім я завтра всім.

Тепер уже справді забракло віддиху. Дівчина схитнулася, наче зів'яла. Її голова впала на Федьові груди, м'яке волосся торкнуло його лиця. Розпучливе ридання струсонуло всім тілом дівчини.

Залізний стиск Федьових рук послаб. Він аж затримав віддих. Голова дівчини спочивала на його грудях, і вся вона, безсила, була в його владі. Коса торкала його лиця ніжно, хвилююче. Він підтримав її легко за рамена і спитав розгублено:

— Зіно! Зіно! Що ся стало? Та чо' плачете? Та повіджте!

Але дівчина не втихомирювалась, і він замовк, не знаючи, що почати.

— Напудив'им вас Зіно? Та повіджте.

— Ви, Федоре, хочете мене погубити, — промовила дівчина.

— Я? Вас!

— Так.

— А Бог би мене скарав! То'сте вигадали!

— А от як скажете, нібито я до попа ходила, так погубите мене.

— То я не повім нікому.

— Не скажете?

— Не скажу.

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 25-го ДО 29-го ТРАВНЯ 1959 РОКУ НА „СОЮЗІВЦІ" В КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(1)

Згідно з вимогою §32-го статуту, в днях від 25 до 29 травня 1959 року, в приміщеннях „Союзівки", оселі УНСоюзу в Кергонксоні, Н. И., відбулося чергове звичайне Річне Засідання Головного Уряду УНСоюзу. В нарадах взяли участь усі члени Головного Уряду, тобто Головного Екзекутивного Комітету, Головної Контрольної Комісії та Головної Ради і головний редактор органу УНСоюзу „Свобода", а саме:

Головний Екзекутивний Комітет: головний предсідник Дмитро Галичин, заступник головного предсідника Йосиф Лисогір, заступниця головного предсідника Анна Герман, головний касир Роман Слободян і головний секретар Ярослав Падох;

Головна Котрольна Комісія: предсідник д-р Володимир Галан, заступник предсідника інж. Володимир Коссар, секретар інж. Степан Куропась, члени: Петро Кучма і Петро Пуцило;

Головна Рада: Богдан Зорич, Дмитро Шмагала, Іван Кокольський, Тарас Шпікула, Іван Одежинський, Василь Гусар, Анна Чопик, Андрій Джула, Олена Штогрин, Володимир Дідик, Микола Давискиба і Ярослав Гук;

Головний редактор „Свободи": Антін Драган.

У понеділок 25-го травня 1959 року о год. 2:15 по полудні, в присутності всіх вище згаданих осіб, які зібралися в бібліотечній залі „Союзівки", головний предсідник Дмитро Галичин відкрив наради й, вітаючи їх учасників, завважив, що цьогорічне засідання Головного Уряду відбувається у 65-річчя УНСоюзу, для відмічення чого Головний Екзекутивний Комітет придбав пам'яткові ювілейні відзнаки, вироблені в золоті з невеличким діямантом посередині. Ці відзнаки він передав по одній кожному з приявних.

Ствердивши, що це чергове Річне Засідання скликано згідно з постановами статуту, і що приявність усіх членів Головного Уряду дає йому право вирішувати всі справи, головний предсідник виголосив таке вступне слово:

Слово головного предсідника Д. Галичина на відкриття нарад

Шановні Головні Урядовці Українського Народного Союзу!

Це вже третій раз збираємось ми на річні наради Головного Уряду УНСоюзу на цій нашій „Союзівці", на цій відпочинковій оселі нашої організації, а одночасно на цьому „шматкові України на американській землі".

І це добре, що саме Головний Уряд УНСоюзу збирається тут на свої наради. Бо таке зібрання Головного Уряду, хоча тільки раз у році, надає цій „Союзівці" центрального значення, підносить її до такої ваги, яку надається звичайно головному приміщенню, головному осідкові даної організації. У такий спосіб „Союзівка" стала справді другою Головною Канцелярією УНСоюзу. Це має знову своє значення у зв'язку з нашими стараннями виконати ухвалу 24-ої Конвенції УНСоюзу щодо перенесення теперішньої канцелярії, теперішнього приміщення з Джерзі Сіті до міста Ню Йорку. Бо Асекураційний Департамент стейту Ню Джерзі вже навіть погодився на це, щоб УНСоюз залишився заінкорпорованим у стейті Ню Джерзі, а в тому самому часі створив Головну Канцелярію в Ню Йорку. Тим самим УНСоюз, якщо його перенести до Ню Йорку, був би корпорацією Ню Джерзі з головним осідком в Ню Йорку. Та про те ми ще будемо докладніше говорити і рішати тоді, коли прийде час на цьому засіданні на цю справу. Я згадав про неї на початку головно тому, щоб звернути увагу на важливість цієї справи, а одночасно й на те, що це — одна з важливих конвенційних резолюцій, яка досі не виконана.

Та є ще й інші важливі проблеми, на які треба нам звернути особливу увагу. У першій мірі ми мусимо звернути увагу вже тепер, на самих початках наших нарад, на одну найважливішу справу, щоб надати їй відразу цього першого значення, яке вона в нашій організації займає. Є це, очевидно, організаційна справа, яка є найбільше важливою, бо життьовою, бо конечною для дальшого існування самої організації. Бо якраз ця найважливіша проблема далеко не представляється так, як би ми цього бажали, або як вона повинна б представлятись, з огляду на її найвище значення для нашої організації. Маю тут на думці незначне збільшення членства в нашій організації впродовж цілого 1958 року. Це збільшення становило тільки 299 членів за цілий рік. Правда, в цьому році, як відомо, відбувалась Конвенція нашої організації, а Конвенції майже ніколи не сприяли відповідному розвиткові нашої організації в даному році. Бо досі маємо дуже рідкі винятки на те, щоб якийсь конвенційний рік виказував для нашої організації добрі організаційні результати в порівнянні з іншими роками. Звичайно буває навпаки, значить, організаційні успіхи в конвенційних роках були менші, ніж в інших звичайних роках.

І 25-та Конвенція УНСоюзу не була винятком під цим оглядом. Наприклад, у порівнянні з попереднім роком, яким був 1957 рік, ми збільшили нашу організацію в 1958 році на 75 відсотків менше, ніж це було в 1957-му. Запам'ятаймо собі цей факт, і під його враженням відбуваймо ці наради та виносімо на них такі ухвали й рішення, які могли б змінити цей стан і помогти нам осягнути впродовж біжучого 1959 року більші, ніж звичайно, успіхи.

Наша організація, як відомо, є не тільки забезпеченево-допомоговою інституцією, але й також народною установою, яка виконує корисну працю не тільки для самих членів, але й для цілої української спільноти. Тому нас цікавить, тому ми забираємо голос і вкладаємо свою працю і спомагаємо такі справи і події, які стосуються положення українського народу. Маючи це на увазі, згадаємо між цими найважливішими справами вже на початку наших нарад такі події, як 40-ліття злуки українських земель в одну, Соборну Державу, а також 250-ліття боротьби великого гетьмана Івана Мазепи з Москвою за відірвання України від Москви та створення окремої незалежної держави.

Коли мова про 40-ліття соборности України, то цю подію ми вже відсвяткували. Тепер лишається тільки, щоб ми належно й зорганізовано піддержали ті резолюції, що були внесені в Сенаті і Конгресі у Вашінгтоні, на підставі яких президент З'єдинених Держав Америки проголошував би кожного року день 22-го січня Днем Української Незалежности. Наша піддержка цих резолюцій полягає в писанні та висиланні відповідних листів до сенаторів і конгресменів у своїх округах з проханням піддержати дані резолюції.

Згадуючи про потребу піддержки цих резолюцій, треба також пригадати, що є ще одна надзвичайно важлива резолюція, яка повинна знайти нашу повну піддержку, піддержку нас усіх, як доказ, що нам залежить на здвигненні відповідного пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні з нагоди сторіччя з дня його смерти, що припадає в 1961 році. Як вже було повідомлено на сторінках нашого органу „Свободи", в Сенаті і в Конгресі внесено ідентичні резолюції в згаданій справі. Якщо ми цього досі не зробили, то зробімо якнайскорше, а саме — вдаймося з відповідними листами до наших сенаторів та конгресменів і просімо їх про належну піддержку згаданої резолюції.

Коли мова про 250-ліття бою Івана Мазепи з Москвою,

то властиві святкування і звеличування цієї події почнуться доперва восени. Наше членство повинно взяти масову участь в цих святкуваннях, а крім того вже тепер включитися в працю поодиноких святкових Комітетів для підготови запланованих імпрез.

Вкінці мого короткого вступного слова згадаю ще й про тих, які відійшли від нас упродовж цього, 1958 року. А було їх аж 580, між ними багато піонерів нашого життя, багато заслужених працівників нашої не тільки союзової, але й всієї української спільноти. Втратили ми упродовж року чимало активних членів, а з-поміж них не одного відділового урядовця, які відійшли від нас, залишивши по собі смуток і спричинивши велику прогалину в нашому збірному житті, часто таку прогалину, якої нема ким заповнити. Хай же принаймні ця наша згадка про них буде їм нашою подякою за їхні труди, за їхню велику працю для добра нашої організації, а тим самим і для добра цілої нашої української спільноти. Крім цієї згадки, прошу присутніх повстати з місць і в такий спосіб віддати шану тлінним останкам тих усіх союзових і народніх працівників.

А тепер, вітаючи Вас усіх, відкриваю оцим наші річні наради, перші по цій останній 24-ій Конвенції нашої організації.

Порядок нарад

Після виголошення вступного слова головний предсідник Дмитро Галичин запропонував наступний порядок нарад:

I. Відкриття засідання;
II. Звіти членів Головного Екзекутивного Комітету:
  1. Головного предсідника Дмитра Галичина;
  2. Заступника головного предсідника Йосифа Лисогора;
  3. Заступниці головного предсідника Анни Герман;
  4. Головного секретаря Ярослава Падоха;
  5. Головного касира Романа Слободяна.
III. Звіт Головної Контрольної Комісії;
IV. Звіти членів Головної Контрольної Комісії:
  1. Предсідника д-ра Володимира Галана;
  2. Заступника предсідника Володимира Коссара;
  3. Секретаря Степана Куропася;
  4. Члена Петра Кучми;
  5. Члена Петра Пуцила.
V. Звіти членів Головної Ради:
  1. Богдана Зорича;
  2. Дмитра Шмагали;
  3. Івана Кокольського;
  4. Тараса Шпікули;
  5. Івана Одежинського;
  6. Василя Гусара;
  7. Анни Чопик;
  8. Андрія Джули;
  9. Олени Штогрин;
  10. Володимира Дідика;
  11. Миколи Давискиби;
  12. Ярослава Гука.
VI. Звіт головного редактора органу УНСоюзу „Свобода" Антона Драгана;
VII. Дискусія над звітами;
VIII. Внесення й ухвали;
IX. Закриття засідання.

Цей порядок нарад прийнято одноодушно на внесення головного радного І. Кокольського, піддержане головним радним В. Гусарем.

Після цього головний предсідник Д. Галичин передав провід нарадами заступникові гол. предсідника Й. Лисогорові й сам приступив до зложення свого річного справоздання.

Звіт гловного предсідника Дмитра Галичина

Звітувати про працю УНСоюзу за такий рік, в якому відбувалась Конвенція УНСоюзу, не належить до приємних речей. Саме рік 1958-ий, за який здаємо звіти, був конвенційним роком, і, на жаль, не належить до винятків, коли саме мова про висліди праці. Здавалося б, якраз Конвенції, якраз ті реформи, які на них переводяться, повинні б впливати корисно й додатньо на вислід організаційної праці. А коли так не є, то на те складаються причини, супроти яких ми не маємо контролі, або яких не вспілі змінити. Видно, що загал членства очікує від кожної Конвенції значно більше, ніж це можливо зробити, ніж це можна осягнути. От візьмімо під увагу одну з таких вимог. Старі члени хотіли б бути звільнені зовсім від плачення вкладок, не зважаючи на те, що вони посідають грамоти на ціле життя, а тим самим повинні платити свої вкладки до смерти. І хоч попередні Конвенції пішли вже із звільненням від плачення вкладок так далеко, як далеко, згідно з опінією і правами асекураційних властей, можна було, не зважаючи на це, дані члени домагаються все нових полегш. Вони хотіли б бути дальше забезпечені, але не платити зовсім вкладок, хоча тепер усі члени з кляси Т., у віці, починаючи від 70 років життя, дістають високі дивіденди. І так члени від 70 до 74 року життя дістають дивіденду у висоті 4-місячної вкладки, ті, що у віці від 75 до 79 років, дістають дивіденду у висоті 6-місячної вкладки, а понад 79 років, та дивіденда дорівнює висоті 9-місячної вкладки. А з огляду на те, що пересічний вік життя постійно підвищується, членів, які доживають такого віку, стає чимраз більше. Щоб не бути голословним, наведу тут деякі цифри. У минулому році ми виплатили дивіденд на загальну суму $131.140, з чого на тих членів, що мають 70 або вище років, припала сума $21.757. Усіх членів, що дістали ці вищі дивіденди, було 1.934 із загального числа членів, управнених до дивіденд, яких було 61.130. У відсотках це означає, що дещо більше, як три відсотки (3.16%) членів, дістали дивіденд на суму 16.5 відсотка (16.59%). Це значить, що три відсотки членів забрали 16.5 відсотка грошей, призначених на дивіденди, і найважніше, що ці члени і так не були вдоволені, а були б вдоволені тільки тоді, якби взагалі нічого не платили. Очевидно, як тут уже було пояснено, такої вимоги неможливо задовольнити, і тут уже маємо готову причину до невдоволення, до нарікань. А таких чи подібних причин можна б чимало навести.

Згадане тут треба вважати таки найголовнішою причиною того, чому ми, попри все таки досить успішну і оживлену організаційну працю, не могли виказати таких успіхів, яких можна було сподіватися. А коли ще додати до цього факт економічної рецесії, яка давалася взнаки головно у першому півріччі, то дістанемо майже повний образ, повне підложжя не таких то організаційних успіхів, яких можна було очікувати відповідно до вложеної праці.

Все таки ми зробили певний поступ у нашій організаційній праці. Вже самий той факт, що ми в конвенційному році вийшли націло, бо ж збільшили організацію на 299 членів, а могли легко зменшити, як це навіть виглядало з кінцем листопада 1958 року, бо доперва грудень поправив ситуацію, давши нам надвишку в числі 311 членів, — цей факт дає нам надію і наповнює нас оптимізмом щодо наших дальших можливостей в організаційному житті УНСоюзу.

Ми збільшили нашу організацію в минулому році тільки на 299 членів також і тому, що в тому році, з поданих тут причин, не тільки приєднали менше членів, але мали також і більший убуток у членах через суспензу, завчасну виплату готівки і т. п. Наприклад, ми приєднали були в 1957 році 4.430 членів, а в 1958 році вже тільки 3.727, отже на 703 члени менше. Дальше, в 1958 році суспендовано було на 117 більше, коли взяти до уваги, що в 1958 році всіх суспендованих було 2.211, а в 1957 році їх було тільки 2.094. З більших позицій треба ще згадати членів, які завчасу вибирали готівку на свої грамоти, а таких членів було в 1958 році на 93 більше, ніж у 1957 році, коли ці числа представлялись так: в 1957 році — 710 членів, в 1958 році — 803 члени. Подані тут цифри вплинули на загальний стан в такий спосіб, що в 1957 році ми могли виказати збільшення в членстві на 1.256 членів, а в 1958 році вже тільки на 299 членів. Отже, ми закінчили 1958 рік із загальним числом членів 72.737, тоді як з кінцем 1957 року тих членів було 72.438. Все таки є одна така організаційна сторінка, в якій ми, в порівнянні з 1957 роком, зробили значний поступ. Цей поступ ми зробили під оглядом збільшення загальної суми забезпечення. Бо коли ми, наприклад, в 1957 році забезпечували дорослих членів на загальну пересічну суму $850 від члена, то в 1958 році ця загальна пересічна забезпеченева сума виносила від кожного дорослого члена $970; а забезпеченева пересічна сума від кожної дитини в 1957 році виносила $740, а в 1958 році вже $790. Значить, і тут зроблено добрий поступ.

Все ж таки і під цим оглядом є багато місця для поправи. Бо коли зважити, що з кінцем 1958 року всіх членів було 72.737, а загальна забезпеченева сума виносила $52.793.753, то це значить, що загальна забезпеченева сума виносить все ще пересічно від члена тільки 725. Ця цифра дає нам відповідь на багато питань фінансового порядку, а саме: чому ми як слід не можемо розвинути нашої організаційної діяльности і чому нам завжди бракує фондів на такі цілі.

Отже, добрий крок вперед ми зробили перший раз упродовж 1958 року. Треба тільки продовжувати працю в тому напрямі, треба її посилити, і тоді осягнемо повний успіх і під тим важливим оглядом.

Організаційні поїздки

У минулому році я відвідав в організаційних цілях такі місцевості: Toronto, New York, New Haven, Cleveland, Brooklyn, Shenandoah, Boston, Philadelphia, Pittsburgh, Chicago, Rochester, Woonsocket, Bridgeport, Detroit, Perth Amboy, Aliquippa, Newark, Jersey City, Elizabeth, Trenton.

Коли взяти до уваги, що в поданих тут місцевостях був я й по два рази, і коли ще згадати про те, що саме в минулому році головний секретар об'їхав також не менше місцевостей, то, беручи загально цю справу, треба ствердити, що в минулому році з рамени Головної Канцелярії відвідано більше місцевостей, ніж у будь-якому попередньому році. Яка ж була користь з цих поїздок? Відповідь на таке питання не легка, тим більше, що користь з даної поїздки не дасться вставити в якісь рямці, щоб її наглядно можна було побачити. Тому тут треба було б поставити зовсім інше питання, а саме, як виглядала б організаційна праця, які були б організаційні успіхи, коли б цих поїздок взагалі не було? Бо, поминаючи той факт, що дані Відділи УНСоюзу, що дані місцевості вимагають таких поїздок, вимагають відповідного оживлення, сказати б, відповідного застрику, час від часу особистий контакт з людьми, з живими особами завжди був потрібний і корисний. Це доказано на практиці так часто і так багато, що тут не може бути навіть мови про те, чи особистий контакт потрібний і корисний.

Він не тільки потрібний, але — конечний. І тут можна поставити тільки одне побажання: його треба, по можливості сил і обставин, не тільки підтримувати, але й посилювати, побільшувати.

Союзівка

Для згаданого тут особистого контакту служать не тільки різні Союзові підприємства чи організаційні збори, але також для такої цілі надається дуже добре і наша відпочинкова оселя — Союзівка. Тут з'їжджаються часто головні та відділові урядовці, організатори, а також поодинокі активні члени нашої організації, з якими ми стараємось удержувати тісний контакт та обговорювати різні організаційні справи. Зокрема, приїжджає багато нашої молоді, і то різної — такої, що уроджена вже тут або прибула з Европи. Отже, контакт з цією молоддю надзвичайно важливий для будучого не тільки нашої організації, але й всієї нашої спільноти. Молодь приїжджає не тільки на вакації, але також для таких цілей, як, наприклад, Курси Українознавства, які у минулому році були за всі часи найбільше успішні, і то не тільки щодо значно більшого числа учасників, але також щодо вислідів науки, які були кращі, ніж у будь-якому попередньому році. Ці курси ми стараємось з кожним роком поліпшувати та підносити на вищий рівень під кожним оглядом, бо йдеться про те, щоб учасники Курсів користали з них якнайбільше та якнайкраще.

Коли згадаємо ще й про те, що в минулому році почато тут перший раз Дитячий Табір, що також сполучений з відповідною виховною програмою, то починаємо діставати щораз повнішу відповідь на те, чому ми називаємо цю Союзівку „шматком України на американській землі".

Очевидно, ми не можемо вдовольнятись тим, що досі зроблено. Нам треба постійно поширювати та вдосконалювати нашу культурну діяльність на Союзівці, і в тому напрямі, ми працюємо, хоч, очевидно, всякі поліпшування сполучені із значними витратами. І так, у минулому році нам треба було докласти, крім прибутків із літнього сезону, ще $58.265.81; бо прихід за увесь рік виносив $147.843.34, а розхід $206.109.15. Коли ми виказуємо тут різницю на суму $58.265.81, то це не значить, що ми може таку суму докладали до нашого бизнесу. Ні. Ця різниця — це нова, додаткова інвестиція, яку треба було зробити, головно, для нашої молоді. Бо сама перерібка та устаткування будинку для Дитячого Табору, разом із встановленням окремого купального басейну для дітвори, коштувало приблизно $35,000. Коли додамо ще підготовання додаткових поліпшень для тенісового корту, також виключно для вжитку та вигод молоді, і взагалі приготування цілого спортового майдану, а крім того встановлення великого залізного збірника на воду, що запевнить певну і постійну доставу води, навіть на випадок великої посухи, то дістанемо ще дальших $25,000, як новий вклад капіталу. Та найважніше, що цей вклад ще не скінчений. Бо є, наприклад, ще такі надзвичайно важливі потреби, які треба буде конечно задовольнити, щоб вкінці вже сказати, що тепер мусимо зробити довшу передишку щодо дальших інвестицій, а коли мова про будь-які поліпшення, то вони мусять бути покривані з того бизнесу, який ми будемо робити в даних роках. А коли мова про теперішні конечні потреби, то вони такі: поставити конечно більший купальний басейн, а також покрити теперішню плятформу у „Веселці", або, іншими словами, побудувати новий павільйон, щоб було місце де подітись навіть під час дощу, тим більше, що Союзівка буде тепер відкрита не тільки влітi, але ввесь час, упродовж цілого року.

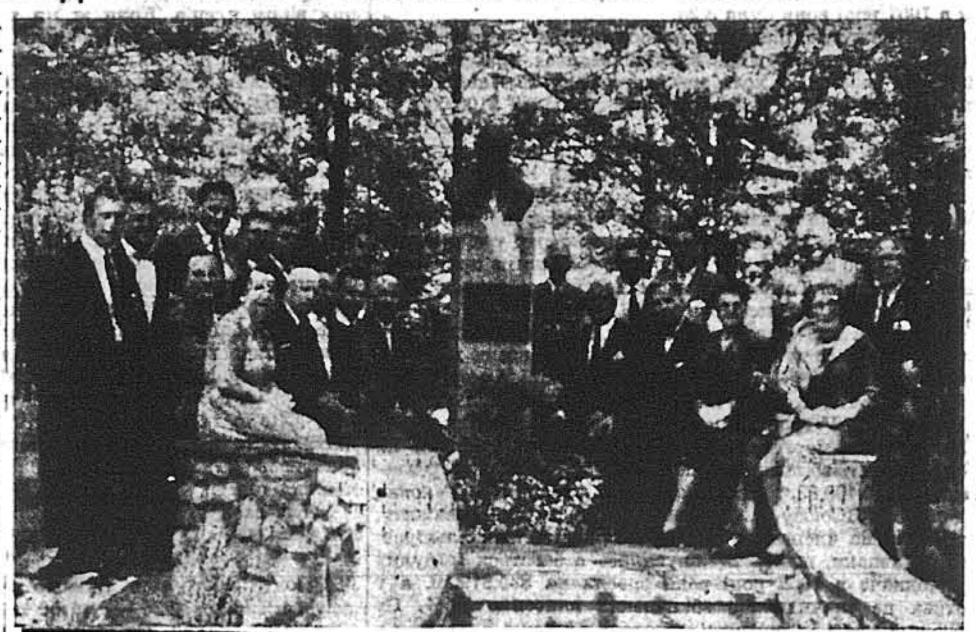
Фінанси УНСоюзу

Фінасова господарка нашої організації була і в минулому році поміркована та консервативна. Значить, ми не робили жадних таких наглих скоків, які могли б бути рисковні для такого роду організації, як УНСоюз. Така господарка може навіть видаватись комусь аж надто обережною чи навіть може і нерозумною, але це так може видаватись тільки на перший погляд, у деяких роках і в певних моментах. Бо довголітній і вже випробуваний у різних часах і в різних обставинах досвід каже нам щось інше. Наприклад, беручи до уваги ті обмеження в інвестиціях, які наложені на допомогові організації і зв'язують наші руки навіть тоді, якби ми хотіли інакше поступити. Правда, існують можливості, що деколи можна б було обійти ці обмеження, одначе вони такі рисковані, що мимоволі наказують нам обережний підхід.

І так у минулому році ми збільшили організацію, властиво її масток, на 6 відсотків; в цифрах це значить на $1,215 675.50, коли брати до уваги, що з кінцем 1957 року увесь масток організації виносив $20,205.057.09, а з кінцем 1958 року становив $21,420,732.59. Це збільшення мастку було б значно вище, якби не те, що якраз минулого року відбулась Конвенція УНСоюзу, яка коштувала більше як $100, 000. Також і той факт, що адміністраційний фонд обнизився більше як на $30,000, причинився до того, що ми не виказали вищого збільшення мастку. Треба тут звернути увагу на одну не дуже то сприятливу обставину в наших фінансах, а саме факт, що в минулому році, ми видали з адміністраційного фонду на $32,006.99 більше, ніж до нього сколектували. Цей факт повинні ми мати постійно на увазі, коли будемо чи схочемо проводити такі ухвали, які потягають за собою більше видатків, ніж це може видержати наш адміністраційний фонд. Бо кожного року є такі видатки, яких неможливо уникнути. Наприклад, ми даємо і дальше мусимо давати кожного року відповідну підвишку платень працівникам УНСоюзу та видавництва „Свобода". А цей видаток виносить не менше як приблизно $10,000 річно.

Вертаючись знову до наших фінансових справ, треба піднести один відрадний факт, що ми з кожним роком збільшуємо наші приходові відсотки від інвестицій. Отже, від-

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНСОЮЗУ В ПОКЛОНІ СВОЄМУ ПАТРОНОВІ

З нагоди свого річного засідання, що відбулося на Союзівці в тижні від 25-го травня, члени Головного Уряду УНСоюзу віддали поклін генієві і пророкові України, Тарасові Шевченкові, складаючи квіти перед його пам'ятником, здвигненим на цій же оселі на кошт пожертв членства УНСоюзу два роки тому. У першому ряді (від ліва) сидять: гол. радна адв. Анна Чопик, гол. контролер дир. Петро Пуцило, гол. контролер інж. Володимир Коссар, гол. контролер інж. Степан Куропась, гол. секретар д-р Ярослав Падох, заступник гол. предсідника Йосип Лисогір; праворуч від пам'ятника сидять: касир Роман Слободян, гол. предсідник Дмитро Галичин, заступниця гол. предсідника Анна Герман, голова Контрольної Комісії д-р Володимир Галан, гол. радна Олена Штогрин. Стоять (від ліва): гол. контролер Петро Кучма, гол. радний Андрій Джула, гол. радний Тарас Шпікула, гол. радний Володимир Дідик, гол. радний Ярослав Гук, гол. радний Іван Одежинський, ред. А. Драган, гол. радний Богдан Зорич, гол. радний Іван Кокольський, гол. радний Дмитро Шмагала, гол. радний Василь Гузар і гол. радний Микола Давискиба. Посередині пам'ятник Тарасові Шевченкові з плитою, на якій виписаний в українському оригіналі та англійському перекладі цитат Шевченкових слів: „І чужому научайтесь, свого не цурайтесь"!

сотки від усіх інвестицій за минулий рік виносоли 3.27, тоді як в 1957 році вони були 3.23.

Як зауважуємо, підвишка виносить тільки чотири пункти, але за останніх 5 років вона піднеслася приблизно на 30 пунктів разом. Бо хоча минулого року ми інвестували наші гроші, а їх інвестується не менше як по $100,000 місячно, на 4,5 на 5, а то й на більше відсотків, то тут треба мати на увазі, що впродовж цілих 20 років інвестовано гроші на менше як на три відсотки, бо бонди приносили тоді від 2.75 до 3 відсотків, а морґеджів взагалі не було. Тому ясним є, що коли мільйон долярів інвестовано впродовж 20 років на менше як на три відсотки, то тепер треба багато років часу, щоб вищим інвестуванням збільшити прихід загальних відсотків. Тому ми можемо посуватись вперед лише на кілька кроків кожного року.

Коли мова про інвестиції за минулий рік, то відрадним фактом є також і та обставина, що ми збільшили наші інвестиції найбільше в морґеджах. Ці інвестиції в морґеджах виносили 28.54%, тоді як інвестиції в бондах збільшилися вже на 26.48%. У грошах це означає, що ми збільшили наші інвестиції в морґеджах на $623,372.42, а в бондах на $421,354.82. Ми збільшили також наші інвестиції в реальностях на $40,490.63, і цих реальностей є тепер дві: Головна Канцелярія УНСоюзу та Союзівка. Тут треба ще завважити, що позички на членських грамотах звичайно не збільшувались, а, навпаки, навіть зменшувались в багатьох минулих роках, одначе в 1958 році вони зросли на $35,979.10, а у відсотках це значить, що збільшення виносило 2.5%. Це збільшення має своє пояснення головно в тому факті, що в минулому році тривала ще якийсь час економічна рецесія, і деяка кількість членів, що залишились без роботи, зазичувались на свої грамоти. Також багато з нових членів купують свої доми і позичають на свої грамоти все, що тільки можна випозичити. Є ще одна справа, про яку треба згадати при наших фінансах, а саме — оцінка забезпеченевих грамот. Ця оцінка залежить саме від того, яку резерву дана організація посідає. Отже, беручи до уваги резерву нашої організації,, оцінка всіх грамот УНСоюзу виносить 133.4%. Це значить, що наші грамоти оцінені на 33.4% вище від офіційної, конечної асекураційної вимоги. Тим самим наша організація є фінансово сильна та здорова. Коли при „Союзівці" я згадував, що доложено коло 58,000 долярів, то начисто доложено властиво тільки $40,000, яку то суму виказує збільшення реальностей, бо $18,000 лишилось з приходу із загального обороту готелевого бизнесу.

Видавництво „Свобода"

У першу чергу подаю табелю приходів і розходів та балянс нашого Видавництва, порівнюючи поодинокі позиції звітового часу з такими ж у попередньому, 1957-му році:

ЗВІТ ДРУКАРНІ „СВОБОДИ" ЗА РІК 1958

	1957	1958
ПРИХІД:		
Передплата від членів УНС	$ 90,700.00	$102,600.00
Передплата від читачів	26,301.32	24,865.44
Кольпортаж	3,340.12	3,664.70
За оголошення	43,343.43	49,336.56
За друкарські роботи	25,454.64	28,757.57
Продаж книжок, карток, ст. кал.	8,196.26	7,989.58
Пресовий Фонд	7,216.19	4,536.75
Зворот за електрику і газ від УНС	408.00	408.00
Зі змін адрес	151.90	181.33
Зворот за телефон	58.75	221.63
Зворот за пошту	50.00	60.00
Продаж Альманаху	8,687.63	4,214.01
Передплата „Веселки"	6,835.10	4,699.09
Кольпортаж „Веселки"	160.55	615.15
Різні	1,613.40	2,386.26
РАЗОМ:	$222,517.29	$234,536.07
Продажний опуст	558.94	1,964.37
	$221,958.35	$232,571.70
РОЗХІД:		
Платня редакторів	25,059.50	25,810.32
Платня робітників	87,777.94	96,015.94
Платня кореспондентів	12,959.00	14,055.00
Поштові видатки	12,687.72	13,018.45
Папір і інші матеріяли	44,666.46	45,484.24
Чинш	7,500.00	7,500.00
Електрика і газ	2,292.26	2,298.36
Телефон	1,421.56	1,791.72
Канцелярійні видатки і приряди	1,483.63	1,332.00
Друкарське приладдя, частини	3,906.68	2,668.99
Книжки, календарі і картки	3,340.62	4,196.86
Переклади, газети, пожертви	1,095.00	525.00
Поштова скринька	24.00	24.00
Асекурація від вогню і випадків	2,121.24	1,829.97
Федеральне і стейтове забезпечення	3,959.66	4,361.11
Комісове від оголошень	1,479.36	333.22
Різні	11,816.18	8,748.39
РАЗОМ:	$223,590.81	$229,993.57
Купний опуст	44.55	66.59
	$223,546.26	$229,926.98
ЗІСТАВЛЕННЯ:		
Готівка в банку 1-го січня	4,396.31	$2,808.40
Прихід	221,958.35	$232,571.70
РАЗОМ:	$226,354.66	$235,380.10
Розхід	223,546.26	$229,926.98
Остає готівки в банку 31 грудня	**$ 2,808.40**	**$5,453.12**

Правда, цифри і їх порівняння говорять самі за себе, а проте варто звернути увагу на деякі подробиці та поробити відповідні висновки.

У прибутках і розходах Видавництва за 1958-ий рік немає, у порівнянні з попереднім роком, більших змін. У приходах бачимо збільшення суми передплат від членів і рівночасно зменшення передплат від читачів не-членів. В тих цифрах виявлена взаємна користь „Свободи" і УНСоюзу, бо передплатники „Свободи", нерідко заохочені і самою газетою, і дешевшою передплатою від членів УНСоюзу, стають членами. Знову ж, коли УНСоюз здобуває нового члена, то рівночасно здобуває і нового, нехай і дешевшого, передплатника „Свободи". При цьому мушу додати, що збільшення приходів „Свободи" з передплат від членів УНСоюзу не цілком покривається з дійсними передплатами. Ця бо цифра означає, що це УНСоюз виплатив стільки „Свободі" на конто передплат від членів, але члени-передплатники, на жаль, тієї повної суми не зложили. Бо коли Адміністраційний Фонд УНСоюзу в звітовому часі зменшився на 32,000 долярів, то приблизно половина цієї суми була зужита на покриття недобору „Свободи", власне її видань: англомовного українського тижневика і дитячого журналу „Веселка". Ці дві публікації виразно дефіцитові, хоч і „Свободі", очевидно, „не переливається" від тих 65 центів, що за неї платять місячно члени УНСоюзу, і то далеко не всі.

Не можу при цьому не звернути уваги на одне цікаве явище. Коли ми на минулій Конвенції, схваливши напрям „Свободи" та ствердивши її велику вартість для нашої організації, дебатували над пропозицією підвишки передплати від членів УНСоюзу бодай у такій висоті, щоб можна було покрити кошти її видавання, поважна частина дискутантів, виступаючи проти такої підвишки, покликались головно на „тягар", що ним була б така підвишка передусім для старших віком членів. Коли ж ми тепер перевіряємо тих, що відзиваються на заклик схваленої Конвенцією щорічної кампанії в справі добровільних доплат до передплат „Свободи" та пожертв на її фонд, то безсумнівно стверджуємо, що більшість між жертводавцями становлять саме старші віком члени, яким на цьому місці висловлюю признання і вдячність. Також і в цьому випадку, як і в багатьох інших, вони служать добрим прикладом для своїх дітей. Аби ці діти тільки хотіли з цього прикладу скористати.

Відомо, що минула Конвенція схвалила компромісово підвищити передплату на „Свободу" від членів на 15 центів, звільняючи від цієї підвишки всіх членів, що, будучи забезпеченими в клясі „Т", переступили 65 років життя. Члени тієї самої кляси забезпечення, що переступили 70 років життя, платять за „Свободу" тільки по 30 центів місячно. Схвалених конвенцією 15 центів підвишки від частини членів призначені в цілості на покриття схвалених Конґресом ЗДА додаткових поштових оплат за пересилку „Свободи". Коли обраховуємо кошти видавання „Свободи", то зиявляється, що висота теперішньої передплати від членів приблизно на 10 центів менша, ніж коштує продукція і висилка газети.

Для заокруглення цього образу подам ще деякі додаткові дані.

Між передплатниками „Свободи" є всіх 15,143 члени УНСоюзу. З того тільки 12,065 платять за „Свободу" по 65 центів місячно, 1,325 — по 50 центів, а 1,753 — тільки по 30 центів місячно. Отже, коли за тих, що платять по 65 центів, УНСоюз мусить доплачувати до „Свободи" по 10 центів місячно, то за тих, що платять по 50 центів, він доплачує по 25 центів, а за тих, що платять по 30 центів, доплачує більше, ніж половину, себто по 45 центів. Ясно, що в такій ситуації мусить накопичуватись у Видавництві недобір, що з роками може поважно захитати нашим адміністраційним фондом. Додам, що у Видавництві ми поробили всі можливі ощадності, і дальших ощадностей уже було б неможливо робити без заперечення конвенційної резолюції, якою ми виразно й недвозначно зобов'язані — в найкращому інтересі нашої організації — не тільки зберігати і продовжувати, але й дальше розгортати та розвивати наші видання.

Тому, з нагоди цих річних нарад, я в імені Головного Уряду апелюю до всіх наших членів, щоб вони також зі свого боку виконували конвенційну ухвалу і вважали своїм обов'язком надсилати кожного року відповідну добровільну суму на доплату до передплати та на пресовий фонд „Свободи" і її видань, зокрема коштовної, але дуже корисної і потрібної „Веселки", з передплат якої не покривається навіть половини коштів її видавання. „Веселка", як і „Свобода" та інші її публікації, придбала нам уже не одного нового члена УНСоюзу, а з цим і не одного майбутнього працівника для нашої організації та нашої спільноти.

При Видавництві „Свободи" не можу не згадати ще одної важливої справи, а саме щорічних календарів „Свободи". Ці календарі, що їх ми друкуємо великим, 20-тисячним тиражем, є в наших обставинах одною з найважливіших суспільно-культурних акцій в нашій спільноті. Для прикладу: саме в цьому році ми відзначаємо 250-річчя виступу до бою за волю України великого українського гетьмана Івана Мазепи. З цієї нагоди навіть цей рік проголошений Мазепинським роком. Сьогодні було б ще важко сказати, яким результатом закінчиться цей рік, але „Свобода" вже з кінцем минулого року видала свій „Мазепинський Календар" із збіркою мазепинських матеріялів, що вже нині мають величезну вартість і ще більшу матимуть у майбутньому. 20 тисяч примірників цього календаря по ціні одного доляра вислано нашим членам, але досі заледве 50 відсотків тих, що їм вислано календар, прислали заплату за нього, багато з них долучивши до неї ще й пожертву на фонд. Натомість біля 50 відсотків тих громадян, що їм вислано календар, не прислали тієї бодай мінімальної заплати за нього і не звернули календаря. Ми не думаємо, що в цій країні є хтось з-поміж наших членів, хто не міг би заплатити доляра за календар. Правда, він міг би сказати, що він не просив, щоб йому цей календар висилати, але невже ж може бути між нашими членами, та ще й передплатниками „Свободи", хтось такий, що йому не залежало б на розвитку нашої культури, на скріпленні нашої свідомости та на поширенні нашої правди, до чого саме ці календарі призначені? Тому знову апелюю до всіх тих наших членів та читачів „Свободи", які одержали та ще одержуватимуть в майбутньому наші календарі, щоб допомогли своїй організації в її великій та відповідальній праці і виконували всі свої обов'язки, також такого морального порядку, як вплата на пресовий фонд та вирівняння ціни за календар. Коли ж був би хтось такий, що справді не може за календар заплатити, то ми нічого не маємо проти того, щоб він прийняв його, як наш подарунок, але таких напевно немає аж 50 відсотків читачів „Свободи". Коли ж є такі, що календаря з інших мотивів не бажають, то нехай його повернуть, бо, наприклад, цьогорічний „Мазепинський Календар" розійшовся вже давно до одного примірника і є ще багато таких, що радо заплатили б за нього, якби тільки могли його дістати.

Культурна праця УНСоюзу

Можна було б написати довгий звіт і навести багато фактів з тієї культурної праці, яку веде і до якої спонукує Український Народний Союз своїми періодичними та неперіодичними виданнями і в рямках своєї організаційної праці. Правда, в звітовому часі нам не пощастило доповнити новими появами поважного вже реєстру наших публікацій, і на цьому місці хочу ствердити, що головною причиною цього є наше поважне заанґажування, фондами і працею, в підготові англомовної Енциклопедії Українознавства.

Цей великий наш культурний проєкт, про який була мова вже в багатьох попередніх звітах, не був, на жаль, здійснений також і в звітовому часі. Тому що в цей проєкт вже заанґажовані поважні фонди, як і праця та престиж нашої організації, я повинен зупинитися на ньому дещо довше, що й думаю зробити при іншій нагоді під час теперішнього нашого засідання. Тут згадаю, що ми, не зважаючи на все нові й нові труднощі та перешкоди, не опускаємо рук, бо діло варте труду. Англомовна Енциклопедія, як уже нарешті появиться, і я маю багато причин сповідатись, що перший том цієї книги, як довершений факт, зможе бути включений уже в черговий наш звіт — ця Енциклопедія буде рішальним вкладом нашої організації в одно з головних наших завдань — поширення української правди.

Це тим більше, що в положенні українського народу на рідній, не-своїй землі не зайшло жадних змін, які дава ли б будь-яку надію на поліпшення його долі без того — як сказав колись бувший президент Герберт Гувер — світового катаклізму. Правда, большевицький кат пробував витворити деякі ілюзії, обіцяючи поневоленим народам хрущовські грушки на вербі, але рівночасно дальше знущається над народом. От недавно часописи принесли вістку, що цей же большевицький кат вирвав з материнських рук і опіки 25,000 українських дівчат, засилаючи їх на Богом забуті й людьми прокляті цілинні землі. Тільки ця одна вістка, тих 25,000 трагедій, дають нам загальне уявлення про те страшне лихоліття, що його все ще переживає наш знедолений український нарід в комуно-московській неволі. А ця вістка далеко не одинока. Чи ж може бути з нашого боку який труд і яка жертва завелика в намаганні облегшити незавидну долю нашого народу!

У звіті про культурну працю нашої організації, якою керує Культурна Комісія при Головному Уряді, згадаю про ще один наш плян, який уже поступово здійснюється і який повинен відіграти важливу ролю у вихованні нашої молоді, як і в поширюванні правди про Україну.

Справа в тому, що ми все частіше зустрічались із базованими на фактах і спостереженнях жалями головно наших батьків, що їхнім дітям важко пізнати Україну без відповідної публікації, а ще трудніше вияснити їм своє українське походження своєму американському оточенню, зокрема своїм не тільки співучням в школі, але навіть і вчителям. Це стало для нас спонукою видати найбільш дбайливо приготовану книжечку „Україна в образках". Плян такий: вибрати з історії України кільканадцять найхарактеристичніших і найінтересніших для дітвори подій і відповідно їх описати та зілюструвати. Рішення про видання такої книжечки, що мала б вийти великим тиражем і в люксусовому оформленні, винесено на одному із засідань Культурної Комісії, і воно тепер поступово здійснюється. Текст до книжечки приготовляє, в порозумінні з Редакцією „Свободи" та з іншими членами редакційної колеґії „Веселки", проф. Роман Завадович. Згідно з останніми вістками, текст книжечки буде готовий уже в найближчому часі, і тоді ми негайно приступимо до її видання, постаравшись, очевидно, про відповідні ілюстрації. Книжечка вийде в англійській мові і повинна стати не тільки найбільш сприйнятливим для дітвори першим її підручником українознавства, але й такою для неї леґітимацією перед американським оточенням, якою вона матиме всі причини пишатись.

Справа пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні

Одним з найважливіших починів нашої Ккльтурної Комісії був, без сумніву, плян та ініціятива в справі побудови пам'ятника генієві і пророкові України, Тарасові Шевченкові, у столиці цієї країни, Вашинґтоні. Заходи Культурної Комісії УНСоюзу в цій справі могли послужити прикладом серйозности і дбайливости. Весь перебіг цієї справи був в подробицях з'ясований на сторінках нашого органу „Свободи", і було б зайво його повторювати. Згадаю тільки, що — кажучи загально — УНСоюз не тільки перевірив можливості побудови пам'ятника, але й причинився до започаткування відповідного закону в Конґресі ЗДА. Коли ж 16-го травня ц. р. була створена при УКК окрема Організаційна комісія для цієї справи, і тому, що це сталося згідно з резолюцією нашої останньої Конвенції, наші ініціятивні обов'язки і відповідальність на цьому закінчились. Ми маємо повне право сказати, що виконали своє завдання. Немає причини сумніватись, що виконаємо в цій справі також і ті обов'язки, які ще можуть виникнути перед нами та які ми на себе переберемо.

Конвенційні ухвали і 65-річчя УНСоюзу

24-та Конвенція УНСоюзу в травні минулого року винесла цілий ряд ухвал, що дуже сприяють розвиткові нашої організації, якщо тільки вони будуть для цієї цілі відповідно використані. Між цими ухвалами на перше місце треба поставити підвищення суми забезпечення до 50,000 долярів, а у випадку подвійного забезпечення — до 100,000 долярів, та підвищення забезпеченевого віку до 65-го року життя. Велике значення для розвитку нашої організації мають теж схвалені Конвенцією нові грамоти, одна з яких — подвійне забезпечення до 65-го року життя, вже від деякого часу здійснюється та є всилі, а друга — акцидентово-хворобова — тепер буде введена в життя. Справа введення в ужиток цієї грамоти тривала точно один рік, бо стільки часу забрали заходи для здобуття апробати тієї грамоти асекураційними департаментами тих стейтів і провінції, в яких УНСоюз веде своє забезпеченеве підприємство. Щойно з початком травня ми одержали від нашого актуарія повідомлення про остаточну апробату цієї грамоти всіми стейтами і провінціями, в яких ми маємо своїх членів, а що в цьому місяці припало річне засідання Головного Уряду, ми здержались з повідомленням про цю грамоту та з її використовуванням до червня. В кожному разі головні урядовці УНСоюзу повернуться із цих нарад уже з тією певністю, що і ця ухвала минулої Конвенції входить в силу на користь нашим членам і нашій спільноті. Завдяки цим ухвалам минулої Конвенції та введенням їх в життя ми в цей ювілейний рік, в 65-річчя нашої організації, дістаємо в руки нові переконливі арґументи для збільшення успіху нашої організаційної праці. Саме тепер ми є в розгарі нашої ювілейної кампанії, проголошеної з початком цього року, з кінцевою метою збільшити кількість членства нашої організації до 75,000.

Пересічна загальна сума забезпечення наших членів виносить в звітовому часі 750 долярів, отже видвигаймо клич, щоб цю пересічну суму забезпечення в нашій організації піднести впродовж цієї кампанії до 1000 долярів. Бо коли ми впродовж звітового року потрапили збільшити цю забезпеченеву суму у випадку дорослих членів з 850 на 970 долярів, а у випадку малолітніх членів з 750 на 790 долярів, то в цьому році, під час теперішньої ювілейної кампанії, ми можемо, при відповідних зусиллях, досягнути нову мету і збільшити пересічну загальну забезпеченеву суму на члена в нашій організації до одної тисячі долярів. Ми можемо цю мету досягнути двома головними шляхами: організуванням нових членів і забезпеченням їх на більші суми, як і заходами, щоб ті особи, які є вже членами, збільшували суми свого забезпечення, користаючи з нових можливостей. Тож не гаймо часу і з новими грамотами та новими організаторами скріплюймо нашу організацію, а з нею і всю нашу спільноту та її можливості допомогти нашому українському народові. Це бо наші головні завдання, а ми на те й є, щоб їх здійснювати і для них трудитись.

Все ж таки одна важлива ухвала минулої Конвенції залишається ще до виконання. Маю на думці конвенційне доручення Головному Екзекутивному Комітетові УНСоюзу „поробити всі потрібні заходи для придбання чи влаштування відповідного приміщення для Головної Канцелярії УНСоюзу та В-ва „Свобода", яке найбільше відповідало б потребам та служило найкраще інтересам УНСоюзу". Як відомо, Конвенція ухвалила три альтернативні резолюції в цій справі: 1. Купно, будова чи перебудова приміщення, включно з перенесенням його до іншого міста чи іншого стейту; 2. Перенесення Головної Канцелярії і „Свободи" до Ню Йорку евентуально без зміни інкорпораційного стейту, та 3. Придбання іншого приміщення в кращому місці, в самому ж таки Джерзі Сити. Схваливши такі альтернативні резолюції, Конвенція, очевидно, дала Екзекутиві чи Головному Урядові повновласть здійснити таку з цих трьох альтернатив, яка буде можлива та яка буде найкорисніша для нашої організації.

Маючи це на увазі, Екзекутивний Комітет у першу чергу добився згоди відповідних властей нашого інкорпораційного, себто матірнього стейту, Ню Джерзі, на те, що ми, в потребі, можемо перенести приміщення Головної Канцелярії до Ню Йорку, без обов'язку зміни інкорпораційного стейту. Одержавши таку згоду, ми відкрили можливість для здійснення будь-котрої з альтернативних резолюцій Конвенції, і рівночасно почали робити практичні заходи для здійснення одної з них в дусі конвенційної резолюції, себто в дусі того, щоб нове приміщення найкраще відповідало потребам та найкраще служило цілям нашої організації. Члени Екзекутивного Комітету оглянули цілий ряд готових об'єктів та обміркували можливості їхньої перебудови для наших цілей чи побудови на їх місці нових об'єктів. Наші розшуки за таким приміщенням охоплювали міста Ню Йорк, Джерзі Сити і Нюарк. Жаден з багатьох оглянених досі об'єктів, як і жадна з перевірених можливостей не відповідали духові конвенційної резолюції, і тому досі її не здійснено. Наші зусилля здійснити цю резолюцію продовжуються.

Так у загальній характеристиці представляється стан і розвиток нашої організації в звітовому часі і наші зусилля цей стан поліпшити, а розвиток приспішити. У цій нашій праці були, як звичайно і всюди буває, світла і тіні, успіхи і невдачі. Все ж таки, коли ми цей розвиток Українського Народного Союзу оцінюватимемо на загальному тлі нашої спільноти в Америці і Канаді, то мусимо ствердити, що при всіх наших труднощах ми добились поважних успіхів. Збільшення кількости членів нашої організації в тому часі, коли спостерігається загальне збайдужіння, радше втеча від громадського життя, наша культурна та громадська праця, нехай і без більших успіхів, але вже сама по собі та всі наші прояви і зусилля свідчать недвозначно про живучість Українського Народного Союзу та його ідей і цілей по всі часи і в усіх обставинах. А це більше від усього запевняє Українському Народному Союзові, а через нього всій нашій спільноті і нашому народові світліше майбутнє, якщо ми до цього приложимо ще більше серця і ще більше рук, ніж прикладали досі. Нехай же це буде нашою головною резолюцією на цих нарадах у 65-річчя Українського Народного Союзу.

Учасники нарад прийняли оплесками звіт гол. предсідника, після чого він, перейнявши провід нарадами, покликав до звітування інших членів Головного Екзекутивного Комітету.

Звіт заступника головного предсідника Йосифа Лисогора

Mr. President and Fellow Members of the Supreme Assembly:

I am happy to be back again reporting to you as Vice-President after an involuntary absence of four years. The pleasure is all the more satisfying because the past year has been a significant one in the life of our organization. We moved forward at a healthy pace and all signs indicate that this tempo of progress will be maintained and even accelerated.

My part in the activities of the year that has passed was not a major one because like most of you, I serve on a part time basis. During the year I participated in six Executive Board meetings held in the Jersey City offices and at the Soyuzivka. The matters covered in these meetings included membership drives, approval of new investments reported by the Treasurer, discussion of our investment policy, the operation of the Soyuzivka and plans for improvements, the operation of the children's summer camp, the Cultural Courses, the expansion or relocation of the home office, the question of setting up a coordinating center in Canada, as well as numerous other problems which have been mentioned in the president's report. These meetings were held irregularly and to some extent were a formality for approval of actions already taken. The opportunity, however, was provided for discussion and the exchange of thoughts and ideas and I consistently attempted to contribute along these lines to the fullest extent.

At the first Executive Committee meeting in July I was appointed to the Cultural Committee in place of the previous Vice President and in September I was appointed Sports Director.

Following the customary practice the Executive Committee delegated me to reperesnt our organization at the following events: the Plast Jamboree in East Chatham, N. Y. on August 9th; U.N.A. Day in St. Catherines, Canada, on August 24th which affair was also attended by our Canadian advisor Mr. Zorych; the UYL-NA convention in Cleveland, Ohio, over Labor Day week-end; the Ukrainian Professional Society convention held in Cleveland at the same time; the ceremony in Convention Hall, Philadelphia, Pa. elevating Bishop Bohachevsky to Metropolitan on November 1th; the Blessing and Dedication of the new St. Andrew Ukrainian Orthodox Church of Boston, on December 14th; and the UYL-NA sports rally banquet in Troy, N. Y. on May 17th. On the occasions that I had an opportunity to speak, I dwelt upon the accomplishments of our great association in America and Canada and the impressive advantages enjoyed by our members.

One of my more important functions during the year was in connection with our mortgage loans in the New York area. Mr. Halychyn and I inspected over twenty-five properties whose owners, usually new buyers, were interested in mortgage loans. These properties were inspected systematically and carefully as to their condition, both interior and exterior, and particular attention was given to the surrounding neighborhood. Final decisions on all applications were made only after consideration was given to the results of our inspeciton, to the report of our official appraiser, and to the ability of the applicant to carry the financial burden involved. We generally encouraged our member borrowers to keep the amount of their loans down as low as possible, and in case of new purchases, we tried, where feasible and proper, to indicate the disadvantages, if any, connected with a particular property. The procedure in processing loans was also modified. A nominal charge was established for servicing applications, the legal work was no longer confined to one attorney, and the legal fees were standarized.

In the capacity of Sports Director I was in charge of the Soyuzivka Day Volley Ball tournament held September 26 and 27. This event was marred by rainy weather but we were able to complete the full program thru the cooperation of the Kerhonkson High School authorities who permitted us to use their gymnasium on Saturday and Sunday. Junior and senior teams from Philadelphia, New Haven, Perth Amboy, and New York City participated in the tournament. The highly professional caliber of the contests excited much interest on the part of the players as well as the spectators. The final games were played at the Soyuzivka grounds and were viewed by several hundred persons.

Another phase of the sports activity included by close cooperation with the UYL-NA sports rally committee in the preparation for their Troy, N. Y. rally which was held earlier this month. The trophies for the occasion were donated by our organization and the event was publicized extensively in the Ukrainian Weekly. Our advisors, Mr. Kokolsky and Mr. Hussar, and myself aatended the rally banquet and together we enjoyed the honor of officially meeting the winners of the various bowling and basketball events and to hand them their trophies in the name of the U. N. A.

The sports program has vast possibilities particularly at the Soyuzivka. We already are witnessing favorable results from the volley ball and tennis activities in the past. We also have aroused interest in the organization thru the organizing of a hunting club. I have had discussions with sports clubs and other associations regarding the promotion of more sporting events at the Soyuzivka. It is my intention to work on the further develompment of the sports program and in addition to volley ball, tennis, and hunting to encourage track and field events, swimming, soccer and basketball. The policy of cooperating with all youth leagues and sports organizations in promoting their respective activities will also be continued.

In August of last year I acted as moderator at our UNA forum at the Soyuzivka. This interesting presentation given by the members of our Executice Committee our advisors Mr. Odezynsky and Mr. Zorych, and our editor, Mr. Dragan was entitled "U.N.A. in the Past and Present". The attendance included the students taking the Ukrainian Cultural Courses and many guests who were at the resort. This highly informative and stimulating program reciting in oral form the highlights of our organizational life was well received by the audience.

Last winter the U.N.A. New York Metropolitan Area

Committee was reorganized and I was elected chairman. The purpose of this committee is to inspire and coordinate U.N.A. activities, encourage the organizing of new members, and to help build up a spirit of close cooperation amongst the branches. The committee, as one of its first undertakings, sponsored a Soyuzivka Winter Ball in February. The affair was a social and financial success ond was well attended by young people. The committee is also sponsoring the 65th Anniversary concert at Carnegie Hall to be given on June 21. This program, plans for which were initiated by Mr. Halychyn and Mr. Dragan, will feature a symphony orchestra and a picked chorus and promises to be an outstanding musical event.

In addition to the above mentioned scheduled activities, I was in frequent contact with the members of the Executive Board, with some members of the Supreme Assembly, with our newspaper personnel, and with others associated with our organization. At these casual and informal meetings many matters involving the welfare of the Soyuz were discussed or commented upon and such an exchange of ideas was fruitful in the daily course of our endeavors.

In conclusion, I think that the Supreme Assembly can with all modesty be gratified with the gains made in the past year. We, of course, still have many problems. It is going to take the finest teamwork and intelligent cooperation to find the necessary solutions. I believe we have such a team in the present Supreme Assembly and am confident that further important milestones will be reached by our association in the coming three years.

Звіт заступниці головного предсідника Анни Герман

As Vice-Presidentess of the Ukrainian National Association, I took an active part in Executive Committee meetings, and visited many branches in my locality. I also attended several organizational meetings in New York City.

Among the activities held at Soyuzivka last summer, I attended the blessing of the children's camp, the Youth Forum and the closing of the Cultural Courses.

On Labor Day week-end, the Ukrainian Youth League of North America held its convention at the Hotel Statler in Cleveland. Simultaneously, and at the same hotel, the Ukrainian National Association had a regional rally. I was present at both affairs as were all the members of the Executive Committee.

Jersey City opened the dors of their beautiful National Home on September 14, and all the Supreme Excutives were on hand to help celebrate this mmorable occasion.

On October 12th, I was happy to be present at the 50th anniversary celebration of Branch 352 in Brooklyn, N. Y. As this is my home town, I had a very enjoyable day with many of my old friends.

Mr. Lesawyer and I drove to Philadelphia on Nov. 1st to be present at the Mass and Elevation of Bishop Bohachevsky.

On Nov. 8th, I visited the Women's Exposition held at the Park Avenue Armory. Dur Ukrainian women had a beautiful exhibit and the program they presented was outstanding.

A Testimonial Dinner for Mr. Roman Slobodian, Supreme Treasurer of the Ukrainian National Association was held on Nov. 15th. The dinner was given by his friends in Elizabeth. Mr. Slobodian has devoted his entire life to Ukrainians and their problems, and this was a wonderful tribute to a grand man — and I was privileged to be present.

I attended the Soyuzivka Ball in New York City on Feb. 14 and the Ukrainian Congress in Washington, D. C. on Feb. 22.

I was present at a Mothers Day banquet in Wilkes Barre, Pa. given by the Youth of the Ukrainian National Association. Many years ago, my husband and I, with a group of young, eager U. N. A. members, organized the Youth of U.N.A. They are still very active.

I have tried to perform my duties to the best of my ability, and always with the best interests of the Ukrainian National Association in mind.

Звіт головного секретаря УНСоюзу Ярослава Падоха

Хоч і немає на порядку нарад цього ділового засідання відповідної точки програми, все ж погодімся з трагічною долею людини і перед розглядом наших життьових радошів і смутків звернімся зі щирою пам'яттю та теплим серцем до тих, що назавжди відійшли від нас, і до того відійшли не зі „стану спочинку", але з праці, відданої праці для Батька Союзу. Пан предсідник згадав у загальному тих, що в останньому році покинули наші братерські ряди. Дозвольте мені, як головному секретареві, згадати й назвати по імені тих відділових секретарів, які до самої смерти не покинули своїх секретарських обов'язків, виконуючи їх в молодості й старості, в здоров'ї і в недузі. Ось їхні імена: Ірина Гундяк, секретарка 342 Відділу в Картереті, Н. Дж.; Григорій Геба, секретар 244 Відділу в Бавнд Бруку; Михайло Яворський, секретар 129 Відділу у Вайтстон, Н. Й.; Степан Бродик, рек. секретар 158 Відділу в Брукліні; Іван Маркович, другий секретар названого 342 Відділу в Картереті. Доповнити б ці болючі під організаційним оглядом втрати передчасно померлими предсідниками Відділів: Іллею Гузарем, кол. предсідником і основником 362 Відділу в Ню Йорку, та кол. головним радним УНСоюзу, Юрієм Присташем, предсідником 348 Відділу в Йонгставні, Огайо; Михайлом Мельником, предсідником 317 Відділу в Сиракюзах, та Дмитром Костюком, предсідником 196 Відділу в Джерзі Ситі. Заслужили собі також на відзначення померлі впродовж останнього року Анна Турінчак, 30-літня службовичка УНСоюзу, та Йосиф Бардачевський, найстарший віком член УНСоюзу, батько секретаря 241 Відділу в Вунсакет, Р. І., який помер на 93-му році життя. Нехай добра пам'ять про них та вдячність за їх труди для УНСоюзу і всієї союзової громади буде заплатою для них та прикладом для інших.

Як же не згадати в цьому місці людини, яка ще рік тому була зверхником і вчителем тих недавно померлих відділових секретарів. Хоч і відійшов від нас сл. п. Григорій Герман, головний секретар УНСоюзу, ще перед цим звітовим роком, його виїмкові заслуги для нашої установи, його двацятилітня праця в Головній Екзекутиві УНСоюзу та семилітня праця на пості головного секретаря тієї установи вимагають того, щоб і його згадати тут поміж прізвищами недавніх співробітників. Що й казати про більш особисті спонуки. Адже під його добрячою рукою мені приходилося здобувати перший, отже найтрудніший досвід, в централі УНСоюзу. Якщо б було в звичаї присвячувати комусь наші річні звіти з праці, як радо присвятив би я цей мій перший звіт з праці на пості головного секретаря, всі скромні успіхи минулого року саме славній пам'яті Григорія Германа.

ДІЛЯНКИ ПРАЦІ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ УНСОЮЗУ

З урядом головного секретаря УНСоюзу зв'язана безліч всяких, великих і малих, важливих й менше важливих, статутових і звичаєвих, обов'язків, які дуже трудно зареєструвати, а ще трудніше підтягнути під означені категорії. Та все ж, мабуть, буде найбільш раціональним звести їх до трьох головних відділів:

1) Відділу канцелярійного,
2) Відділу організаційного і
3) Відділу інформаційно-пропоґандивного.

Вони далеко не вичерпують компетенцій і обов'язків головного секретаря. Поза цими категоріями завдань і обов'язків головного секретаря лежить, наприклад, його обов'язок вдержувати контакт з членами Головного Уряду УНСоюзу, обов'язок протоколувати та проголошувати ухвали Головного Екзекутивного Комітету та річних засідань Головоного Уряду УНСоюзу і чимало інших зайнять, що їх на нього, з більшою чи меншою логікою й справедливістю, наложила 65-літня практика традиційної союзової машини і щораз нові вимоги поточного життя.

Чимало тих обов'язків логічно не належить до секретарського ресорту. Деякі з них радше фінансового характеру, інші заслуговують на зовсім окремий, самостійний відділ. Згадати б, наприклад, зовнішньо - організаційну ділянку, яка обіймає передусім приєднування нових членів. Та покорімся долі й більш ніж піввіковій традиції Батька-Союзу і, не ремствуючи, йдім далі битим шляхом дотеперішньої праці і — звітування.

1) КАНЦЕЛЯРІЙНА ПРАЦЯ

Перебрання обов'язків керівника одного з відділів Головної Канцелярії великої організації — не легка й не проста справа. Що й казати про організацію, яку ціхують дві ознаки: маса, бо рівно 500 Відділів, розкинутих по 28 стейтах одної й 6 провінціях другої великої держави, і брак всяких посередніх організацій чи бодай урядів, які зв'язували б ці сотні Відділів з централею установи.

У секретарському, чи згідно зі звичаєвою назвою, у рекордовому відділі Головної Канцелярії УНСоюзу працює 12 службовців. Тому природним завданням і найпершим обов'язком є відповідний розподіл праці поміж співробітниками відділу, справедливе навантаження їх працею та забезпечення заступників, вишколених на потребу чи то недуги, чи вакаційного заступства. Обов'язком число два є відповідне часове розложення функцій службовців, бо в такій організації, як УНСоюз, постійно й невідхильно чергуються періоди слабшого й інтенсивнішого (час т. зв. розмету) навантаження працею. Це нелегке завдання, зокрема в такому році, як друга половина звітового часу, коли три, в тім два найдавніші й найбільш досвідчені службовці рекордового відділу, перебували на довшому шпитальному лікуванні. Ці труднощі були переборені, і в осінніх місяцях минулого року терпеливі секретарі Відділів навряд чи мали причину до нарікань та невдоволення, до чого мали вповні право в ранніх місяцях. Мабуть не буде великою сатисфакцією для них, коли в цьому місці перепросимо їх за раніші клопоти. Більшою сатисфакцією є факт, що вони тепер тих клопотів уже не мають і при Божій помочі та стараннях звітодавця і досвідченого та працьовитого персоналу його відділу більше не матимуть.

Початкові труднощі в праці рекордового відділу виникли також в наслідок змін, що їх ввела в союзову працю 24-та Конвенція УНСоюзу, яка відбулася в травні 1958 року. Згадати б тільки численні зміни, введені тією Конвенцією в статуті УНСоюзу, між якими такі важливі, як: піднесення віку забезпечених з 60 до 65 років життя, піднесення суми забезпечення з максимальної суми 5,000 долярів до 50,000 долярів, введення нових родів забезпечення (нових грамот), як подвійне забезпечення до 60-го року життя та хворобове й акцидентне забезпечення (ще досі не ввійшло в життя), введення повної виплати посмертної суми на випадок смерти забезпеченої дитини, і зв'язана з тим деяка, зрештою невелика, зміна вкладок, зміна в забезпеченні молоді в першій клясі, зміна відносно призначення посмертного на кошти похорону й передусім ухвалення доплати на поштову пересилку „Свободи". Всі ці зміни, а насамперед ця остання, принесли зі собою в першому півріччі після Конвенції таку велику й неочікувану повінь запитів, докорів, а то й протестів, що тільки незвичайній працьовитості співробітників всього рекордового відділу слід завдячувати переборення тих, як досі, найбільших труднощів того відділу, і то при зменшенім на одну третину, внаслідок недуги службовців, особовім складі відділу. Про розмір тієї „листувальної повені" посвідчити може факт, що запас нових фірмових паперів, т. зв. стейшенері, якого звичайно вистачало на один - півтора року, вичерпався впродовж другого півріччя 1958 року. Урядовці рекордового відділу довго шукали неіснуючої „решти" тих паперів і залишили шукання аж після того, як підрахували число висланих листів.

Ця несподівана навала праці й охота усправнити діловодство рекордового відділу, щоб вповні задовольнити вимоги й бажання секретарів Відділів, привели до того, що після перших місяців повелося зменшити листування до половини, і вже більше не було зажалень на пізнє полагоджування листування та інших орудок Головної Канцелярії. Крім конечних вийнятків, на листи відповідаємо негайно, в кожному разі того самого тижня. Зміни спадкоємців та прізвищ забезпечених тепер полагоджується не один раз, але двічі на місяць. Висилка друків відбувається щотижня.

Для усправлення діловодства Головної Канцелярії підготовано цілий ряд друків, які розсилається секретарям на їх бажання. Є між ними також пригадки членам про обов'язок вплачування вкладок. Дві висилають секретарі, третє — Головна Канцелярія, якщо секретарські пригадки не помагають і секретарі подають (на окремих друках) адреси довжників.

Окрему увагу присвячено справі суспензи, яка, як голосить наш новий слоган, є „пістряком, що оточить союзовий організм". Перед суспензою секретарі зобов'язані упоминати членів, а коли їм це не поведеться, прислати Головній Канцелярії на окремих друках адреси відносних членів - довжників. До них Головна Канцелярія сама висилає переконливі листи з перестoрогою перед суспензою.

Не залишаємо без належної уваги також членів, які виплатили свої грамоти або дістали виплату вивінувальних грамот чи закінчили своє забезпечення часове (І-ша кляса) в молодечому відділі. До всіх тих членів чи бувших членів пишемо в кожному випадку окремо для цього приготовані листи й заохочуємо їх наново стати активними членами нашої організації, при чому, спираючись на відомі нам факти з їх життя, самі добираємо їм рід грамоти і подаємо зв'язану з нею висоту вкладки. Очевидно, це дістеться, коли знаємо їхні адреси, а відділові секретарі не завжди нам їх подають, хоч ми за них упоминаємося.

Ця наша, так би мовити, „механізація" секретарської праці, яка дуже заощаджує час і працю, має, на жаль, одного великого ворога. Є ним байдужість більшого числа секретарів, які не користають з наших друків і не відгукуються на наші заклики присилати адреси членів, призначених на суспензу, чи тих, які з інших причин відходять з рядів активного членства УНСоюзу.

Рівень праці у Відділах, а посередньо в Головній Канцелярії, залежить від поінформованости секретарів про їх обов'язки та про всі забезпеченеві справи, з якими їм приходиться стрічатись. Цілий ряд наших обіжників і окрема колюмна в „Трибуні УНСоюзу" під назвою „Трибуна Секретарів", в якій перелічуються та вияснюються найактуальніші питання секретарської праці — призначені для цієї служби. Та й тут вложений в це труд не вповні використовується. Секретарі дуже часто не читають ні обіжників, ні поучень „Трибуни Секретарів". Коли б читали, тоді в листах не питали б про те, що було там вияснене, і то нерідко багато разів.

Для усправлення праці придбано машинку оплачувати поштові оплати, яка має також пропаґандивне значення, і вживається придбану „Свободою" машинку для виготовлення фотостатичних копій.

До обов'язків головного секретаря належить протоколування нарад Головного Екзекутивного Комітету. В другім півріччі 1958 року, тобто після 24-ої Конвенції по кінець звітового року, відбулося п'ять засідань того Комітету в днях 2 липня, 4 вересня, 3 жовтня, 19 листопада та 30 грудня. Крім написання та проголошення в „Свободі" тих протоколів, написано й розіслано декілька окремих обіжників до членів Головного Уряду УНСоюзу.

З недостач рекордового відділу слід підмітити брак окремої кваліфікованої секретарки, яка дуже облегшила б працю всіх членів Екзекутиви.

У реєстрі невиконаних плянів для поліпшення праці, які дожидають реалізації в майбутньому, є такі пляни: виготовлення підручника для секретарів, виготовлення нових друків членських аплікацій, надрукування нової, повної книжечки вкладок (рейт бук), піднесення віку при обов'язкових лікарських оглядинах кандидатів на членів і піднесення суми забезпечення, яка вимагає таких оглядин.

Закінчуючи цей звіт із праці рекордового відділу Головної Канцелярії, я був би несправедливий, коли б не згадав з приємністю та повним признанням службовців рекордового відділу УНСоюзу, які в міру своїх сил, чесно виконували всі свої обов'язки з відданістю, що спирається більше на зрозумінні своєї корисної громадської функції, ніж на звичайному службовому відношенні. Якщо ці слова дійдуть до них, нехай будуть для них добре заслуженою подякою за їх корисний і вповні успішний труд.

2) ОРГАНІЗАЦІЙНА ПРАЦЯ

Завдання організаційного відділу УНСоюзу є такі різноманітні й широкі, що заслуговують на відокремлення від відділу секретарського. До них належать передусім: а) постійне збільшування числа членів організації і б) зберігання вже придбаних членів, а далі в) вдержування життєздатних Відділів та працездатних урядів Відділів УНСоюзу та г) вишкіл і активізація відділових урядовців, передусім секретарів, і врешті г) придбання постійних організаторів членів і їх вишкіл.

Найважливішому завданню приєднання нових членів присвячено в минулому році, зокрема другому півріччі після Конвенції, найбільше старань. Можна ствердити, що хоч найбільше часу й механічної праці взяла внутрішня секретарська праця, зокрема дуже широке листування передусім зі секретарями Відділів, все ж найбільше духових і фізичних сил взяла в 1958 році і бере далі праця і жура за поповнення рядів постійно змінливих членів УНСоюзу. Організація такого розміру, як наша, до того організація, що вже існує повних 65 років, має й мусить мати великий відплив. Якщо той відплив не буде покриватись відповідно великим припливом членства, тоді кожній, навіть найбільшій організації, загрожує упадок.

Не є ніякою тайною, що вже далеко за нами благословенні часи, коли наші земляки тисячами прибували до цього гостинного краю і їх тисячами можна було здобувати для заслуженої й багатьом з них ще в старому краю відомої організації. Тепер треба боротися за нових членів, треба їх шукати, переконувати, притягати, а передусім поучувати. При дуже малому господарському виробленні нашої суспільности й нахилові недоцінювати власні можливості та здібності, цей труд є непропорційно великий у порівнянні з його наслідками. Але такою завжди була доля піонерів, що прокладають нові шляхи в майбутнє. Піонерами осталися наші незрівнянні союзові секретарі й організатори, і такими вони ще довго останутся. Тому й наша організація має умови дальшого розвитку і дальшого збільшення членів, не зважаючи на щораз спадаюче число наших земляків в цім краю й помітне відчуження від рідної громади частини нашої молоді.

Змагаючи до збільшення членства, в минулому році проголошено дві членські кампанії: одну конвенційну, що тривала від січня до травня, точніше до Конвенції, і другу, що була присвячена 65-літтю нашого офіційного союзового органу „Свобода" і розтягалася на повне друге півріччя. Для успішного переведення цих кампаній видано багато закликів, написано багато листів, надруковано багато статтей в „Трибуні УНСоюзу" й поза нею. Окремі нагороди, більші, як звичайно, а особливо нові способи проголошування першунів, як місячних, так і кінцевих, з підкресленням заслуг поодиноких учасників кампаній, мали свій наслідок. Не зважаючи на постійно (крім одного 1950 року, як це підкреслив головний предсідник) дефіцитовий балянс, під оглядом членства всіх конвенційних років, та все ще триваючу господарську рецесію, ми здобули минулого року успіх і побільшили число нашого членства. Хоч і не багато, але, коли зважити факт, що всі подібні до нашої братські організації закінчили минулий рік з дефіцитом, — наш невеликий успіх все ж таки дає нам вдоволення, що не на марне пішли наполегливі старання, як Головної Канцелярії, так і всіх учасників кампаній.

Не менше старань коштувало вдержання придбаних членів, які й далі, як крізь кільця рідкого саку, вибували з УНСоюзу чи то з природних причин смерти, виплачення та дозріння грамот, чи з причин зовсім зайвих: передчасного згрошевлення грамот та ще більш непотрібної й шкідливої для УНСоюзу й для членів суспензи. Нехай вибачать нам працьовиті союзові секретарі за ті часті заклики не допускати ні до суспенз, ні до згрошевлення грамот й за таке нераде вдоволювання їх волі в цих тільки двох ділянках нашої співпраці. Головна Канцелярія часто сама листувалася з тими членами, щоб відвести їх від наміру розстатися зі Союзом.

ЧЛЕНСЬКІ КАМПАНІЇ В 1958 РОЦІ

Не повторюючи табель та пояснень, вміщених і раніше надрукованих у звіті з контролі Головної Контрольної Комісії (див. „Свобода" ч. 167 з 29-го серпня 1959 р.), нижче подано декілька табель із поясненнями, які вказують числові вислідки двох наших кампаній з минулого року і віддають належне тим прикладовим союзовим діячам, як відділовим, так і постійним організаторам членів, які вложили свій труд та запал у це не легке, але успішне діло. Відмічено також збірний успіх поодиноких переможних Відділів, який здебільшого завдячують вони гармонійній співпраці секретаря з іншими урядовцями або постійними організаторами. Ця прикмета сама по собі вже заслуговує на відзначення. Окремі табелі показують наші втрати за минулий рік, зокрема спустошення, яке в нас робить суспенза (930 членів вже після відрахування тих, що повернулися назад до числа активних членів) та передчасне згрошевлення грамот (803). Окрема табеля показує, скільки членів здобули Відділи самі, а скільки наші постійні, на жаль, дуже нечисленні організатори.

Висліди членських кампаній за 1958 рік по місяцям

місяці	нові члени	прибуток	втрата
СІЧЕНЬ	275	—	64
ЛЮТИЙ	214	—	35
БЕРЕЗЕНЬ	353	103	—
КВІТЕНЬ	335	46	—
ТРАВЕНЬ	264	24	—
ЧЕРВЕНЬ	153	—	141
ЛИПЕНЬ	251	—	80
СЕРПЕНЬ	263	49	—
ВЕРЕСЕНЬ	307	—	45
ЖОВТЕНЬ	363	120	—
ЛИСТОПАД	287	11	—
ГРУДЕНЬ	662	311	—
РАЗОМ:	**3,727**	**664**	**365**

ПРИБУТКИ:	**664**
ВТРАТИ:	**365**
Чистий прибуток за цілий 1958 рік:	**299**
Стан членів на 1. 1. 1958:	**72,438**
Присднано в 1958 р.	**3,727**
	76,165

Втрати за 1958 рік:

1. Суспензи	930	
2. Перест. листи	45	
3. Грошеві звороти	803	
4. Виплачені Е та Р грамоти	918	
5. Померлі члени	580	
6. Всі інші зміни	152	
		3,428
Стан членів 12. 31. 1958:		**72,737**
Чистий прибуток членів:		**299**

Нові члени в 1958 році

	члени	відсотки
Присднані секретарями і членами	2,732	74%
Присднані постійними організаторами	995	26%
Разом присднано:	**3,727**	

ПОЧЕСНИЙ СПИСОК ПЕРЕМОЖЦІВ КОНВЕНЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ

(За перших п'ять місяців 1958 року)

Ч.П.	Прізвище	Ч. Від.	Місцевість	Присд. чл.
1.	Б. Зорич	432	Торонто, Онт.	62
2.	І. Одежинський	153	Филадилфія, Па.	53
3.	О. Косіковський	341	Віндзор, Онт.	50
4.	В. Гавриляк	316	Рочестер, Н.Й.	23
5.	С. Келлер	63	Форд Ситі, Па.	20
6.	В. Фединський	131	Шикаго, Ілл.	19
7.	Є. Зубальський	94	Гемтрек, Миш.	18
8.	М. Рубич	39	Сиракюз, Н.Й.	16
8.	В. Крушельницький	94	Гемтремк, Миш.	16
10.	В. Цюпа	325	Бруклин, Н.Й.	14

ПОЧЕСНИЙ СПИСОК ПЕРЕМОЖЦІВ
кампанії, присвяченої 65-літтю „Свободи"
(Кінцевий стан з дня 31 грудня 1958 року)

П.Ч.	Прізвище	Ч. Від.	Місцевість	Присд. чл.
1.	І. Одежинський	153	Филаделфія, Па.	157
2.	Б. Зорич	432	Торонто, Онт.	149
3.	Т. Шпікула	221	Шикаго, Ілл.	80
4.	В. Колодій	191	Трой, Н.Й.	56
4.	С. Куропась	423	Шикаго, Ілл.	56
6.	О. Косіковський	341	Віндзор, Онт.	40
7.	М. Семків	379	Шикаго, Ілл.	38
8.	М. Дербуш	345	Міннеаполіс, Мінн.	34
9.	В. Крушельницький	94	Дітройт, Міш.	29
9.	В. Попович	367	Рочестер, Н.Й.	29
11.	В. Квас	88	Кергонксон, Н.Й.	25
11.	В. Никифорук	194	Ню Йорк, Н.Й.	25
11.	В. Гавриляк	316	Рочестер, Н.Й.	25
11.	В. Самофал	387	Вілліментик, Конн.	25
11.	В. Запаранюк	484	Ютика, Н.Й.	25
16.	М. Салдан	194	Ню Йорк, Н.Й.	18
16.	П. Федик	292	Дітройт, Міш.	18
18.	В. Рефт	120	Еликвиппа, Па.	16
18.	В. Гафткович	277	Гартфорд, Конн.	16
18.	д-р В. Палідвор	350	Стемфорд, Конн.	16
21.	В. Цюпа	325	Бруклин, Н.Й.	15

ПОЧЕСНИЙ СПИСОК ВІДДІЛІВ
які здобули найбільше членів у кампанії, присвяченій 65-літтю „Свободи", не враховуючи членів, приєднаних постійними організаторами

П. Ч.	Відділ	Місцевість	Присд. чл.
1.	153	Филаделфія, Па.	158
2.	432	Торонто, Онт.	150
3.	221	Шикаго, Ілл.	83
4.	191	Трой, Н.Й.	56
5.	423	Шикаго, Ілл.	58
6.	379	Шикаго, Ілл.	40
7.	194	Ню Йорк, Н.Й.	38
8.	3411	Віндзор, Онт.	36
9.	94	Дітройт, Міш.	34
10.	345	Міннеаполіс, Мінн.	33
11.	367	Рочестер, Н.Й.	32
12.	131	Шикаго, Ілл.	25
12.	316	Рочестер, Н.Й.	25
12.	387	Вілліментик, Конн.	25
12.	484	Ютика, Н.Й.	25

ПОЧЕСНИЙ СПИСОК ВІДДІЛІВ,
які здобули найбільше членів у кампанії, присвяченій 65-літтю „Свободи", користаючи з помочі постійних організаторів.

П. Ч.	Відділ	Місцевість	Присд.чл.
1.	153	Филаделфія, Па.	158
2.	432	Торонтон, Онт.	150
3.	221	Шикаго, Ілл.	83
4.	345	Міннеаполіс, Мінн.	65
5.	114	Шикаго, Ілл.	61
6.	423	Шикаго, Ілл.	57
7.	191	Трой, Н.Й.	56
7.	435	Ню Йорк, Н.Й.	56
9.	194	Ню Йорк, Н.Й.	42
10.	379	Шикаго, Ілл.	40
11.	341	Віндзор, Онт.	38
12.	94	Дітройт, Міш.	36
13.	367	Рочестер, Н.Й.	32
14.	385	Мінеаполіс, Мінн.	31
15.	131	Шикаго, Ілл.	30
16.	316	Рочестер, Н.Й.	25
16.	387	Вілліментік, Конн.	25
16.	484	Ютика, Н.Й.	25

ЖІНКИ-ПЕРЕМОЖЦІ КАМПАНІЇ
присвяченої 65-літтю „Свободи". Кінцевий стан 31. XII. 1958.

П. Ч.	Прізвище	Ч. Від.	Місцевість	Присд. чл.
1.	Гелен Магер	233	Лорейн, Огайо	12
2.	Іванка Подола	125	Шикаго, Ілл.	8
2.	Софія Брезіцька	414	Ню Гейвен, Конн.	8
4.	Марія Капраль	112	Клівленд, Огайо	5
4.	Осипа Олінкевич	240	Клівленд, Огайо	5

ОСЯГИ ПОСТІЙНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ
у кампанії, присвяченій 65-літтю „Свободи" в другій половині 1958 року

Ч.	Організатор	Приєднав членів
1.	Мгр. Іван Скочиляс	87
2.	Дмитро Білецький	84
3.	Микола Ткачук	75
4.	Інж. Володимир Коссар	63

УНСОЮЗ В ЧИСЛАХ У 1958 РОЦІ

Щоб мати ясніший образ наших успіхів і невдач у звітовому році (точніше в другому півріччі за яке мені приходиться на ділі звітувати), не можна обмежуватися числами, що їх нам принесли минулорічні кампанії, але треба також подати порівняльний матеріял. Внизу будуть дані деякі вибрані табелі, які поширять образ руху і стану членства за останній рік та порівняють його з попередніми роками. Інші табелі мають дати загальний образ стану нашої організації в цілому та в поодиноких стейтах, провінціях і місцевостях. Питання статевого поділу, поділу з уваги на вік, кляси та рід забезпечення також мають свою вагу для погляду назад та для плянування на майбутнє.

НОВІ ЧЛЕНИ ПО РОКАМ

Рік	ч. нових членів	Їх сума забезп.	Пересіч. сума забезп.
1953	4,682	3,235,929	$691
1954	3,426	2,491,299	727
1955	3,490	2,783,500	797
1956	3,343	2,614,500	782
1957	4,430	3,547,000	800
1958	3,727	3,306,000	887

СТАН ЧИСЛА ЧЛЕНІВ

Рік	ч. членів	Їх сума забезп.	Пересіч. сума забезп.
1953	70,221	$48,069,733	$684
1954	70,473	48,600,387	689
1955	71,003	49,580,309	698
1956	71,182	50,356,954	707
1957	72,438	51,830,257	715
1958	72,737	52,793,753	*725

* Тому, що з 72,737 були 2,254 додаткові грамоти (подвійні грамоти цих самих членів) справжня пересічна сума забезпечення члена в 1958 році виносить $748,00.

ЧЛЕНИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧИЛИСЯ В УНСОЮЗІ В 1958 р. ПО КЛЯСАМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Кляса — мол. відділ:	ч. членів	сума забез.
I	214	$159,500
P—20	543	447,000
E—20	587	426,000
E—18	362	317,000
P—65	24	17,000
E—65	5	5,000
Разом:	1,735	$1,371,500
Відділ дорослих		
W	546	488,000
P—20	699	621,500
P—65	100	122,000
E—20	513	500,500
E—65	113	139,500
DP	21	63,000
Разом:	1,992	$1,934,500
РАЗОМ дорослих і молоді:	3,727	$3,306,000

ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ ПО КЛЯСАМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
(Стан 31-го грудня 1958 року)

Кляса — молодечий відділ:	ч. членів:	сума забезпеч.:
I	2,374	1,234,000
II—(P-70)	493	179,701
III—(E-16)	652	65,200
P—20	7,523	5,249,750
E—20	8,874	5,746,250
E—18	3,233	2,452,500
P—65	43	32,000
E—65	45	27,500
Разом:	23,237	$14,986,901
Відділ дорослих:		
W і T	20,374	15,707,852
O (P-70)	584	418,500
P—20	15,975	12,181,500
E—20	11,514	8,413,500
P—65	417	387,000
E—65	611	627,500
DP	25	71,000
Разом:	49,500	$37,806,852
РАЗОМ молоді і дорослих:	72,737	$52,793,753

ПОЯСНЕННЯ КЛЯС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УНСОЮЗІ

КЛЯСА I — забезпечення до 18, або 16 року життя.
КЛЯСА II — забезпечення платне по смерті з вкладками до 70 року життя.
КЛЯСА III (E-16) — 16-літнє вивінувальне забезпечення.
P—20 — забезпечення платне по смерті з вкладками впродовж 20 років.
E—20 — двадцятьлітнє вивінувальне забезпечення.
E—18 — вивінувальне забезпечення платне у 18-ому році життя.
P—65 — забезпечення платне по смерті з вкладками до 65-го року життя.
E—65 — вивінувальне забезпечення платне після осягнення 65-го року життя.
W, T — забезпечення платне по смерті з вкладками впродовж цілого життя.
O (P—70) — забезпечення платне по смерті з вкладками до 70-го року життя.
DP — забезпечення з подвійною сумою посмертного до 60-го року життя з вкладками платними впродовж цілого життя.

Як видно з цієї табелі, дві кляси забезпечення в молодечому відділі, а саме P-65 та E-65, тобто кляси, в яких виплата забезпеченевої суми чи повне заплачення вкладок наступає щойно після закінчення забезпеченою молодою людиною 65-го року життя, є крайньо непопулярними. Ці кляси введено недавно, бо в 1954 році, і вони не видержали проби життя. Тому чи не варто було б їх скасувати?

Не надто популярні ці кляси також серед старших членів, але все ж варто зберегти ці кляси забезпечення у відділі дорослих.

На 24-ій Конвенції введено нову клясу у відділі дорослих, а саме подвійне забезпечення до 60-го року життя (DP). За половину року в цій клясі забезпечилося тільки 25 осіб на суму 71,000 долярів. Та, не зважаючи на це, заскоро видавати осуд щодо популярности цієї кляси забезпечення, бо вона ще мало знана кандидатам на забезпечення, а то й тим, що їх забезпечують.

Останній рік назагал потвердив попередній досвід: найпопулярнішою клясою серед молоді є й далі кляса E-20, тобто 20-літнє вивінувальне забезпечення, яку доганяє кляса P-20, тобто забезпечення з плаченням вкладок упродовж 20-ох років й виплатою забезпечення після смерти забезпеченого. У відділі дорослих найпопулярнішою в минулому році клясою була P-20, хоч раніше її перевищувала кляса W, тобто забезпечення на все життя.

Не без інтересу для оцінки останніх минулорічних кампаній та всього стану нашого членства буде подати табелі, як розміщені наші члени по стейтам, провінціям і місцевостям, та де й скільки ми здобули наших членів в останньому році. Це дозволяє зорієнтуватися, звідки нам сподіватися допливу членів у майбутньому та де є наші „слабі місця" відносно нового членства.

Цікаво відмітити тут, що, крім одного винятку з Онтаріо, назагал стейти та провінції, які здобули найбільше нових членів, здобули також найвищу суму нового забезпечення. Але йде тут тільки про загальну суму забезпечення. Якщо ж взяти під увагу п е р е с і ч н у суму забезпечення, тобто суму, яка припадає пересічно на кожного новозабезпеченого, тоді побачимо зовсім інший образ. На перший плян виходить Канада. Ось погляньмо на цю невелику табелю:

НОВІ ЧЛЕНИ 1958 РОКУ ПО СТЕЙТАМ

Ч.П.	Стейт	ч. членів:	Їх сума заб.:
1	New York	871	$744,000
2	Pennsylvania	780	622,000
3	Illinois	462	394,000
4	Ontario, Can.	429	431,000
5	New Jersey	215	169,000
6	Ohio	205	180,500
7	Michigan	157	173,500
8	Connecticut	146	120,000
9	Minnesota	119	123,000
10	Alberta, Can.	79	99,500
11	Massachussets	46	48,500
12	Manitoba, Can.	40	44,500
13	Quebec, Can.	36	42,500
14	Missouri	28	17,000
15	Maryland	23	20,500
16	Indiana	18	17,000
17	Rhode Island	16	10,000
18	Br. Columbia, Can.	14	19,500
19	W. Virginia	9	6,000
20	Deleware	6	4,500
21	Distr. of Columbia	6	4,000
22	Wisconsin	5	4,000
23	Washington	5	2,500
24	Nebraska	4	3,000
25	California	3	2,000
26	Kansas	2	2,000
27	Saskatchewan	1	1,000
28	No. Dakota	1	500
29	Oregon	1	500
	РАЗОМ:	3,727	$3,306,000

Не приєднали ніодного члена стейти: Арізона, Колорадо, Флорида, Ню Гемшир та Вайомінґ.

СТАН ЧЛЕНІВ І ЇХ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 31. XII. 1958 р. ПО СТЕЙТАМ І ПРОВІНЦІЯМ

Ч.П.	Стейт	ч. членів	Їх сума забезп.:	Ч. Від'ів:
1	Pennsylvania	16,121	12,029,808	149
2	New York	15,201	10,656,735	79
3	Illinois	8,284	5,725,682	33
4	New Jersey	8,081	5,908,950	58
5	Ohio	6,138	4,604,686	28
6	Ontario, Can.	4,541	3,397,756	28
7	Michigan	3,425	2,565,426	10
8	Connecticut	3,066	2,161,280	20
9	Massachusetts	1,362	862,054	13
10	Quebec, Can.	969	731,750	8
11	Rhode Island	809	607,976	7
12	Maryland	779	571,466	7
13	Minnesota	726	543,571	4
14	Missouri	507	365,699	5
15	Indiana	368	261,500	6
16	Manitoba, Can.	296	264,500	3
17	Deleware	290	208,690	2
18	W. Virginia	211	135,374	4
19	Nebraska	208	115,500	2
20	California	199	130,150	2
21	Alberta, Can.	193	211,000	3
22	Wisconsin	181	127,000	3
23	New Hampshire	133	108,750	1
24	Kansas	125	89,350	2
25	Saskatchewan, Can.	113	107,000	4
26	Br. Columbia, Can.	109	105,000	2
27	Distr. of Columbia	85	61,000	1
28	Colorado	69	45,500	1
29	Florida	62	42,250	1
30	N. Dakota	26	13,750	1
31	Oregon	19	9,100	1
32	Arizona	18	12,000	1
33	Washington	18	10,000	1
34	Wyoming	5	3,500	1
	РАЗОМ:	72,737	52,793,753	491

ЧИСЛО ЧЛЕНІВ ПО МІСЦЕВОСТЯМ СТАН НА 31-го ГРУДНЯ 1958 р.
(Міста з членами уже від 300 вгору)

Ч.П.	Місцевість	Число членів	Число відділів
1	CHICAGO, Ill.	7,729	21
2	NEW YORK, N.Y.	6,107	24
3	PHILADELPHIA, Pa.	3,824	17
4	CLEVELAND, Ohio	3,432	10
5	DETROIT, Mich.	3,353	7
6	ROCHESTER, N.Y.	2,497	9
7	TORONTO, Ont.	2,206	8
8	NEWARK, N.J.	1,740	9
9	JERSEY CITY, N.J.	1,559	9
10	YOUNGSTOWN, Ohio	1,112	4
11	BUFFALO, N.Y.	1,099	3
12	CHESTER, Pa.	988	4
13	MONTREAL, Que.	952	7
14	ELIZABETH, N.J.	858	5
15	AMBRIDGE, Pa.	754	3
16	PERTH AMBOY, N.J.	751	3
17	BOSTON, Mass.	710	3
18	HARTFORD, Conn.	695	2
19	SYRACUSE, N.Y.	676	2
20	NEW HAVEN, Conn.	630	2
21	PITTSBURGH, Pa.	595	4
22	MINNEAPOLIS, Minn.	576	2
23	ALLENTOWN, Pa.	557	2
24	FORD CITY, Pa.	550	1
25	AUBURN, N.Y.	485	3
26	BAYONNE, N.J.	471	3
27	PASSAIC, N.J.	441	2
28	WOONSOCKET, R.I.	438	2
29	UTICA, N.Y.	415	2
30	BRIDGEPORT, Conn.	413	1
31	SCRANTON, Pa.	412	7
32	BALTIMORE, Md.	401	3
33	WILKES BARRE, Pa.	389	4
34	OLYPHANT, Pa.	386	5
35	TRENTON, N.J.	382	2
36	AKRON, Ohio	377	2
37	CURTIS BAY, Md.	364	3
38	CARNEGIE, Pa.	337	5
39	WINDSOR, Ont.	329	1
40	ASTORIA, N.Y.	321	1
41	FORT WILLIAM, Ont.	318	1
42	AMSTERDAM, N.Y.	317	1
43	CAMPBELL, Ohio	313	2
44	ST. LOUIS, Mo.	312	3
45	TROY, N.Y.	309	1
46	ALIQUIPPA, Pa.	305	1

Цікаво підмітити тут, що, крім одного з Онтаріо, назагал стейти та провінції, які здобули найбільше нових членів, здобули також найвищу суму нового забезпечення. Але йде тут тільки про загальну суму забезпечення. Якщо ж взяти під увагу пересічну суму забезпечення, тобто суму, яка припадає пересічно на кожного ново-забезпеченого, тоді побачимо зовсім інший образ. На перший плян виходить Канада. Ось погляньмо на цю невелику табелю:

Стейт або провінція	Пересічна сума забезпечення
1. BRITISH COLUMBIA	$1392
2. ALBERTA	$1259
3. QUEBEC	$1171
4. MANITOBA	$1112
5. MICHIGAN	$1105
6. MASSACHUSSETS	$1050
7. MINNESOTA	$1033
8. ONTARIO	$1004

Коли зважити, що назагал населення ЗДА багатіше й більше заробляє, видається певним, що тут грає ролю не заможність чи прибутки забезпеченого, а радше глибше доцінювання вартости забезпечення нашими земляками в Канаді. Це ще яскравіше підкреслює вагу Канади у дальшому поширенні УНСоюзу.

З приємністю треба ствердити, що, як в Канаді, так і в ЗДА, загальна сума забезпечення в УНСоюзі зростає скоріше, як число членів. Отже, це вказує на те, що нові члени забезпечуються на суми вищі, як давні члени. До того ще слід сказати, що чимало членів, зокрема після останньої Конвенції, де підвищено суму, на яку можуть забезпечуватися навіть старші члени, забезпечуються додатково, на нових грамотах, що підвищує їх особисте забезпечення, хоч того не видно в нашій статистиці, бо вони мають дві чи більше грамот, усі на малі суми. Як показує табеля, поміщена вгорі, пересічна сума забезпечення, яка в 1957 р. становила 800 дол., в 1958 р. зросла до 887 дол.

Та цей напрям збільшувати своє забезпечення є всеж таки заповільний. На це вказує передусім дуже повільне й обмежене користування із забезпечення на високі суми (до 50,000 дол.), що їх ввела остання Конвенція.

Відносно динаміки зросту числа членів слід підмітити, що колиска УНСоюзу — Пенсилвенія, хоч ще стоїть на першому місці щодо загального числа членів і Відділів, першість свою може втратити в користь стейту Ню Йорк, який напевно за короткий час займе II місце, як зайняв уже давно відносно числа приросту членів. Минулого року 97 Відділів Нюйоркського стейту здобули на сто членів більше від подвійного числа (149) Відділів Пенсилвенійського стейту. Зате, оскільки йде про міста, Шикаґо побило на голову і Ню Йорк і Филаделфію, зайнявши впевнено перше місце й постійно передуючи в нових членських кампаніях. Уважний розгляд відносних табель дає доволі виразний образ нових шляхів розвитку УНСоюзу в нових роках і десятиліттях. Зокрема, у 65-ліття нашої організації варто присвятити увагу мові цих чисел.

На окрему увагу заслуговують також табелі, які подають відношення мужчин і жінок в обох відділах УНСоюзу та розподіл членства за його віком. Наприклад, цікаво й корисно підмітити, що багато більше жінок забезпечується в ЗДА, ніж в Канаді, й то рівночасно при вище підкресленім вищім пересічнім забезпеченні наших канадійських членів. Можливо, що причиною цього є все ще, до певної міри, піонерський характер Канади, який сприяє вищому забезпеченню батька родини, коштом жінок і інших членів його сім'ї. Ця цікава мова чисел повинна заохотити наших канадійських союзових діячів звернути більшу увагу на великий резервуар членства — канадійське жіноцтво. А втім, ця проблема існує також у ЗДА, хоч і в меншій мірі.

Відносно віку членства варто підмітити, що найбільшою групою наших членів серед молоді є група 11-річних, а серед старших 36-річних.

Згідно з конвенційним звітом головного предсідника, пересічний вік членства УНСоюзу зменшився за чотири міжконвенційні роки з 40 на 36. З приємністю можемо ствердити, що цей рух відмолодження не припинився також минулого року, бо пересічний вік в тому році обнизився ще на рік і на кінець 1958 року дійшов до 35 років. Це голосно говорить про те, що УНСоюз з кожним роком здобуває більше молоді, що логічно продовжує його існування на довгі роки.

ЧЛЕНСТВО УНСОЮЗУ ПО СТЕЙТАМ І ПРОВІНЦІЯМ
(Стан з дня 31-го грудня 1958 року)

Ч.П.	Стейт:	Дорослих муж.	Дорослих жінок	Дорослих разом	Молоді хлопців	Молоді дівчат	Молоді разом	Всіх чл. разом
1	Pennsylvania	6,372	5,078	11,450	2,479	2,192	4,671	16,121
2	New York	5,868	4,526	10,392	2,564	2,245	4,809	15,201
3	Illinois	3,167	2,382	5,549	1,384	1,351	2,735	8,284
4	New Jersey	3,249	2,581	5,830	1,141	1,110	2,251	8,081
5	Ohio	2,103	1,912	4,015	1,130	993	2,123	6,138
6	Ontario, Can.	1,808	938	2,746	960	835	1,795	4,541
7	Michigan	1,306	976	2,282	593	550	1,143	3,425
8	Connecticut	1,157	911	2,068	528	470	998	3,066
9	Massachussets	523	358	881	255	226	481	1,362
10	Quebec, Can.	344	226	570	217	182	399	969
11	Rhode Island	327	262	589	105	115	220	809
12	Maryland	288	219	507	139	133	272	779
13	Minnesota	262	218	480	122	124	246	726
14	Missouri	158	150	308	119	80	199	507
15	Indiana	143	120	263	53	52	105	368
16	Manitoba, Can.	151	42	193	51	52	103	296
17	Deleware	119	91	210	51	29	80	290
18	W. Virginia	59	76	135	35	41	76	211
19	Nebraska	61	56	117	58	33	91	208
20	California	79	63	142	33	24	57	199
21	Alberta, Can.	108	25	133	32	28	60	193
22	Wisconsin	70	45	115	35	31	66	181
23	New Hampshire	57	39	96	13	24	37	133
24	Kansas	41	37	78	19	28	47	125
25	Saskatchewan, Can.	50	9	59	28	26	54	113
26	Br. Columbia, Can.	52	20	72	16	21	37	109
27	Distr. of Columbia	41	23	64	11	10	21	85
28	Colorado	30	24	54	9	6	15	69
29	Florida	23	24	47	9	6	15	62
30	No. Dakota	6	3	9	10	7	17	26
31	Oregon	9	3	12	3	4	7	19
32	Arizona	10	6	16	—	2	2	18
33	Washington	8	5	13	5	—	5	18
34	Wyoming	2	3	5	—	—	—	5
	РАЗОМ:	28,049	21,451	49,500	12,207	11,030	23,237	72,737

ЗІСТАВЛЕННЯ ЧЛЕНІВ ЗА ВІКОМ
(Стан з 31-го грудня 1958 р.)

осягнений вік 31. 12. 58	МОЛОДЬ: число членів	МОЛОДЬ: сума забезп.	ДОРОСЛІ: число членів	ДОРОСЛІ: сума убезп.	РАЗОМ: число членів	РАЗОМ: сума забезп.
0	883	385,500			883	$385,500
1	677	560,500			677	560,500
2	830	682,500			830	682,500
3	885	698,500			885	698,500
4	1,103	842,000			1,103	842,000
5	1,096	792,200			1,096	792,200
6	1,233	873,700			1,233	873,700
7	1,308	889,450			1,308	889,450
8	1,327	888,300			1,327	888,300
9	1,184	763,650			1,184	763,650
10	1,403	890,500			1,403	890,500
11	1,813	1,113,200			1,813	1,113,200
12	1,743	1,016,100			1,743	1,016,100
13	1,125	684,037			1,125	684,037
14	1,017	593,257	1	1,000	1,018	594,257
15	1,065	611,907	7	6,000	1,072	617,907
16	972	545,308	35	27,500	1,007	572,808
17	762	421,449	118	96,250	880	517,699
18	512	271,050	182	166,100	694	437,150
19	354	195,829	199	164,750	553	360,579
20	333	178,128	205	193,500	538	371,628
21	287	157,660	239	241,750	526	399,410
22	247	135,056	269	227,500	516	362,556
23	215	115,746	303	260,000	518	375,746
24	214	102,636	329	277,750	543	380,386
25	162	91,793	351	287,000	513	378,793
26	179	92,071	464	381,500	643	473,571
27	150	81,571	444	358,000	594	439,571
28	136	70,825	568	458,000	704	528,825
29	129	66,607	625	518,000	754	584,607
30	86	46,272	793	640,390	879	686,662
31	63	31,568	1,032	811,000	1,095	842,568
32	34	16,691	1,341	1,025,820	1,375	1,042,511
33	22	8,266	1,672	1,285,500	1,694	1,293,766
34	26	9,329	1,924	1,473,500	1,950	1,482,829
35	22	7,870	1,978	1,524,500	2,000	1,532,370
36	13	4,511	2,069	1,601,000	2,082	1,605,511
37	15	5,284	1,945	1,489,640	1,960	1,494,924
38	26	8,286	1,625	1,273,367	1,651	1,281,653
39	22	7,740	1,492	1,190,000	1,514	1,197,740
40	21	6,603	1,387	1,103,000	1,408	1,109,603
41	14	4,572	1,184	935,500	1,198	940,072
42	9	2,874	1,264	993,500	1,273	996,374
43	3	892	1,181	902,000	1,184	902,892
44	3	888	1,283	1,102,500	1,286	1,103,388
45	6	1,850	1,080	815,000	1,086	816,850
46	1	276	1,081	845,232	1,082	845,508
47			885	679,989	885	679,989
48	1	286	864	658,500	865	658,786
49			801	616,500	801	616,500
50			706	535,225	706	535,225
51			634	471,250	634	471,250
52			659	482,721	659	482,721
53			606	441,000	606	441,000
54			643	453,214	643	453,214
55			621	449,000	621	449,000
56			584	403,250	584	403,250
57			565	380,458	565	380,458
58			668	441,750	668	441,750
59			759	515,000	759	515,000
60			966	649,447	966	649,447
61			1,028	712,500	1,028	712,500
62			1,199	822,500	1,199	822,500
63			1,190	831,690	1,190	831,690
64			1,089	796,006	1,089	796,006
65			1,058	772,627	1,058	772,627
66			872	633,711	872	633,711
67			677	496,424	677	496,424
68			623	475,750	623	457,750
69			529	418,918	529	418,918
70			580	464,462	580	464,462
71			452	364,414	452	364,414
72			351	279,402	351	279,402
73			283	227,943	283	227,943
74			228	189,791	228	189,791
75			176	145,236	176	145,236
76			159	125,000	159	125,000
77			111	88,381	111	88,381
78			88	71,127	88	71,127
79			50	34,872	50	34,872
80			42	34,000	42	34,000
81			29	22,250	29	22,250
82			23	17,062	23	17,062
83			12	9,000	12	9,000
84			8	7,500	8	7,500
85			4	2,750	4	2,750
86			3	2,500	3	2,500
87			5	4,000	5	4,000
88			4	4,000	4	4,000
89			1	500	1	500
90						
91						
92			1	1,000	1	1,000
	25,231	$14,965,084	49,506	$37,808,669	72,737	$52,793,753

НА ПОРОЗІ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ

Складання цього звіту, зокрема цифрового звіту, нелегка справа. Формально він стосується всього 1958 року, але персонально простягається від 1 липня того року, тобто від часу, коли я перейняв уряд головного секретаря. Та тому, що цей звіт складаю наприкінці травня нового року праці УНСоюзу, було б, на мій погляд, вказаним згадати бодай дуже побіжно про перші успіхи, а то й невдачі, в цьому новому році і поділитися з членами Головного Уряду У. Н. Союзу передбаченнями щодо цілого поточного року.

Зокрема, потрібно буде подати вислідн нашої ювілейної кампанії впродовж перших чотирьох місяців цього року. На початку року, згідно із закликом Головного Уряду, ми розпочали цю ювілейну кампанію, визначивши всім Відділам відповідні квоти нових членів, які вони повинні виконати впродовж всього ювілейного року. Ці квоти не переходили десятьох відсотків теперішнього членського стану Відділів. Одна з поданих нижче табель показує число передбачених втрат в бігу цього року. Ці втрати будуть замикатися сумою три з половиною до чотирьох тисяч членів. Наприкінці цього року матимемо велике число (приблизно двісті місячно) дозрілих і вже виплачених грамот, а крім того буде, як досі, помітне ч и с л о передчасного згрошевлення грамот та суспендованих ч л е н і в. Тому, щоб мати повний ювілейний успіх, тобто довести УНСоюз до повних 75,000 активних членів, нам треба здобути в цім ювілейнім році кругло 6,000 нових членів. Це — завдання величезне, але й достойне поважного ювілею нашої національної установи, найстаршої не тільки у вільнім світі, але й в цілому світі.

Початок нашої ювілейної кампанії приніс нам помітний успіх. Коли ми в цілому 1958 році, і то під кінець року, здобули „начисто" 299 членів, то в перших чотирьох місяцях цього року мали чисту надвишку в сумі 410 членів. До того в місяці березні ц. р. ми перейшли уперше в історії У. Н. Союзу границю 73,000 активних членів! Це дозволяє нам іти в наступні місяці ювілейного року з надією на успіх. Аби тільки ця надія огорнула наших союзових діячів, зокрема відділових секретарів та організаторів, і пов'язалася з їх наполегливою працею!

(Продовження буде).

СУСПЕНЗА — ЦЕ ШАШІЛЬ, ЯКИЙ ТОЧИТЬ ОРГАНІЗМ УНСОЮЗУ Й СПИНЯЄ ЙОГО РОЗВИТОК! — ПОЗБУДЬМОСЯ ЇЇ НАЗАВЖДИ В ЦЕЙ ЮВІЛЕЙНИЙ РІК, А УНСОЮЗ СКОРО ОСЯГНЕ СТО ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ!

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД „СВОБОДИ"!

З ЖИТТЯ НТШ У ЗДА

Урочиста Наукова Конференція в 25-річчя з дня смерти М. Грушевського.

3-го жовтня Наукове Т-во ім. Шевченка в ЗДА відзначило 25-ліття з дня смерти Михайла Грушевського, під якого кермою НТШ розвинулося у велику наукову інституцію, і який від 1897 року був його головою на протязі майже 20 років.

Урочисту Наукову Конференцію, на яку склалися дві доповіді, відкрив заступник президента НТШ, проф. д-р В. Калина, запрошуючи до почесної президії президента д-ра Ст. Витвицького, представника УТІ віце-президента Інституту, проф. д-ра Я. Зозулю, керівника І. Ф. Секції НТШ, проф. д-ра М. Стахова, прелегента д-ра В. Романенчука та наукового секретаря НТШ, проф. д-ра В. Стецюка. З черги предсідник Конференції попросив проф. д-ра Стахова проводити Конференцію.

Проф. Стахів підкреслив, що відзначуючи врочисто річницю смерти Грушевського, треба пам'ятати також про день його народження, щоб бачити, що саме вороги спричинили передвчасну його смерть, бо Грушевський міг був дожити довгого віку. З черги проф. Стахів подав теми доповідей Конференції, в яких оба прелегенти старалися подати основний перегляд многогранної діяльности Грушевського на полі науковім, педагогічнім, громадськотворчім та політичнім.

У своїй доповіді на тему „Держава в історичних працях М. Грушевського і в його державно - будівничій діяльності" проф. Стахів зазначив, що погляди М. Грушевського підлягли еволюції від часу його молодого віку до середнього і старшого. Грушевський, зрештою, не відразу станув до активної політичної праці з аспектом здобуття української соборної державности. В студентських і пізніше в молодих роках науковця, він займався питанням „держави не в актуальним житті, але з далекої перспективи минувшини, як історик. Щойно в своїм 33-ім році життя, будучи вже 5 років професором історії в львівськім університеті і головою НТШ, Грушевський приступив активно до суспільно - політичного руху, ставши промотором організації нової політичної партії — Української Національно - Демократичної Партії, яка виникла із злуки одної групи старших народовців і одної фракції „молодих" із Української Радикальної Партії. За почином М. Грушевського і старшого за нього Івана Франка, нова партія прийняла за свою актуальну політичну програму відновлення соборної самостійної української держави. Цей політичний постулят перебрала під впливом Грушевського нова партія разом із соціяльною програмою Української Радикальної Партії, уважаючи, що національно - державний момент української нації є в гармонії з радикальними конечними перемінами в суспільно - економічнім житті. Обидвом аспектам визвольної програми залишився Грушевський вірним від 1899 р до останнього віддиху свого життя вкороченого московсько - большевицьким окупантом України, принаймні на два десятки років.

Зразу погляд молодого Грушевського, як студента і початкового науковця, формувався підо впливом його учителя, професора київського університету Володимира Антоновича, який у тім часі був оракулом у наукових і політичних справах для більшости свідомої під національним оглядом української громадськости. Антонович був тоді визнавцем первісного народнитва, яке ставилося назагал в опозицію проти „засилля держави", навіть власної, а в конфліктах загально - державних інтересів з вужчими інтересами окремих кляс, територій або й громад, ставилося на бік „народу" в розумінні люду проти держави. Цей свій світогляд накинув Антонович своїм учням. В тім дусі була написана теж перша історична праця Грушевського з досліду України 13-го сторіччя, яку він оповістив у Записках НТШ в 1893 р.

Тези цієї наукової праці молодого Грушевського дуже високо оцінив Антонович, бо вони були згідні з його світоглядом. Зате ту саму працю піддав гострій критиці другий визначний український вчений і суспільно - політичний діяч, проф. Михайло Драгоманів. Цей останній осудив тези праці Грушевського про потребу симпатій для Болохівських Громад в їх боротьбі проти української держави під владою короля Данила. Драгоманів поставив українській історичній науці і суспільній акції в обов'язок триматися такого то принципу, що в суперечці державної влади і вужчих інтересів місцевих чи суспільних інтересів треба рішати спір в користь загального інтересу, який представляє держава, бо мад,не партикулярні інтереси громад, а своя національна нормальна держава дає найкращу можливість культурного й суспільного поступу народу. Прелегент навів докладну оцінку цього питання цитатами Антоновича та Драгоманова. Критика Драгоманова мала для молодого Грушевського переломове значення для його дальшої громадської і наукової праці. Він під оглядом оцінки держави надалі притримувався в своїх наукових працях і в політичній діяльності зрілих поглядів Михайла Драгоманова (а не його поглядів із молодого віку, коли він сам ще ішов слідами старого народницького „громадівства" і державу мислив як „спілку громад").

Прелегент спинився з черги не партикулярні інтереси шевський у своїй політичній бротьбі, а потім у державотворчій діяльності, затримав дещо із школи Антоновича. Тут доповідач подав факти з публіцистичних творів Грушевського та з тих державних актів Української Народної Республіки, на які він мав безсумнівний рішальний вплив (як чотири універсали і зокрема конституція УНР з 29 квітня), що Грушевський у своїх концепціях при державнім будівництві затримав зі старих народницьких поглядів глибоке зрозуміння ваги автономії громад і „великих громад" (волостей і земель), як фундаментального чинника у житті нації взагалі і в справності державної адміністрації держави рокрема. Грушевський на практиці відкидав концепцію внутрішнього федералізму УНРеспубліки, виходячи з тези, що в Українській Державі державна влада і при автономії громад мусить бути єдина.

В третій частині доповіді прелегент насвітлив яскраво величезну енергію, політичну сміливість і невгнутість та особисту геройську відвагу М. Грушевського в боротьбі за повну суверенність і незалежність УНРеспубліки проти російсько - большевицької агресії, потім проти встрявання союзників України, центральних держав, у її внутрішні справи. Грушевський належав також до тих провідних умів української політичної думки, після катастрофи УНРеспубліки в обличчі переваги Совєтської Росії, які не дали себе зламати теоретичними гаслами про „неважність національної держави" з огляду на буцімто близькість її „відмертя". Прелегент подав при цьому цитати з тодішних писань Грушевського, в яких він уважав для української нації — суверенну державність так конечною, як для людського тіла — шкіру, без якої людина не могла б жити.

Зчерги тиголосив доповідь д-р Богдан Романенчук на тему „Михайло Грушевський як письменник і історик літератури". Прелегент зазначив, що крім своєї Історії України-Руси та публіцистичних писань, Грушевський посвячувався і літературній творчості та літературній критиці. Він написав 20 оповідань і нарисів і дві драми. Про його літературні твори критика висловлювалась зовсім прихильно, а М. Зеров навіть відзначив, що його деякі твори „малої форми" можуть служити зразками новельного жанру.

В літературній критиці Грушевський відзначився писаннями про сучасних письменників, як Леся Українка, Лесь Мартович, Олександер Олесь, Марко Черемшина, Наталія Кобринська, О. Кобилянська. З його думками часто погоджувалися і на нього покликувалися такі критики, як М. Зеров, М. Рудницький, С. Єфремов та ін.

Головна заслуга Грушевського для історії української літератури є в його монументальній праці п. з. „Історія української літератури" в 5-ох томах, що появилася друком у 1922 - 27 роках і охоплює величезний матеріял, до початку 17-го сторіччя. Велика цінність тієї праці не лише в тому, що вона є головним і незвичайно багатим джерелом для вивчення старої української літератури, але передусім у тому, що це перша і єдиноправильна спроба поставити дослідження старої доби української літератури на українських принципах. Московські вчені, а за ними й деякі українські, розглядали княжу спадщину як спільне добро трьох східньо - слов'янських народностей, а Грушевський вважає, що це неподільне добро українського народу і виключає якунебудь спілку та претенсії москалів до Київської спадщини. Він установляє пересмність між староруською і українською літературою і виключає таку ж пересмність між московською літературою. Такою постановкою справи Грушевський викликає до себе ненависть москалів — сьогоднішніх, вчорашніх і завтрішніх, і добровільно вони ніколи не погодяться на реабілітацію Грушевського, бо бачать в ньому свого непримиреного ворога. Тому й його Історія України - Руси й Історія української літератури ніколи не будуть допущені до вжитку в Совєтськім Союзі. Він заперечив устійнені в науці погляди щодо походження українського народу і віднайшов його коріння, відбудував нашу праісторію і пов'язав її з історичними часами.

Одною з головних підстав т. зв. „історичної схеми" Грушевського, якої він держався і в історії літератури, є теорія, що рушійною силою історичного розвитку України є національний рух, а не клясова боротьба, боротьба цілого гармонійного національного колективу за загальнонаціональні ідеали. Він розглядає український нарід на протязі історії як носія „вічного абсолютизму" — національної ідеї, яка невтралізує будь-які суперечності в українськім народі і робить його надклясовим, національно-монолітним народом.

З цих саме заложень Грушевський виходив, висвітлюючи суспільний і культурний розвиток, як процес єдинонаціонального розвитку без внутрішніх суперечностей. „Ідеологія" Грушевського, його підхід до минулого України, його „історична схема" заслуговують на особливу увагу, бо це вартості не тимчасові, а тривалі. Його практично-політичні помилки, які він робив, не бувши практичним політиком, не можуть бути рішальними в оцінці його, як заслуженої української людини. Грушевський чимало заслужився, а ще більше може заслужитися своїми науковими, публіцистичними й літературними працями, до пізнання українського минулого якщо вони будуть доступні громадянству.

Великою заслугою для історії літератури треба вважати і те, що він був перший, що включив до історії української літератури народну творчість, усну словесність. Саме цісю творчістю, її розглядом починає Грушевський свою історію літератури, присвячуючи їй перших три томи. Четвертий том присвячений усній словесності пізнішої княжої доби і переходових століть 13 до 17-го. До української літератури зараховує він і билинну творчість.

В своїй історії Грушевський користувався соціологічною і духово - історичною методою.

Численно зібрана публіка, яка вшанувала пам'ять Грушевського постанням з місць та однохвилинною мовчанкою, з великим заінтересуванням вислухала обі зразково опрацьовані доповіді, які охопили многогранку діяльність Великого Історика.

Секретаріят НТШ

ПОХОРОН сл. п. СТЕПАНА БАНДЕРИ

(Закінчення зі стор. 1-шої)

цького Бльоку Народів, Ярослав Стецька, виголосив надграбну промову, пригадуючи українськ. націоналістів, що були вбиті в попередніх роках. „Москва намагається зламати нас духово і, вирвавши насильно з наших рядів Степана Бандеру, їй здасться, що в той спосіб можна духово знищити українську націю та припинити її боротьбу за волю". Москва вбила Бандеру в переконанні, що цей злочин в часі мирного співіснування не викличе жадних закордонно-політичних конфліктів". Як останнє прощання, Президент АБН посипав домовину у відкритій могилі українською землею та скропив водою з Чорного моря. На закінчення похорону, що пройшов без будь-яких випадків, всі українці відспівали їхній давній національний гимн. Провід Закордонних частин Організації Українських Націоналістів, що його очолював Степан Бандера, проголосив вчора комунікат, в якому м. ін. дослівно сказано: „Всі здогади, що Степан Бандера міг закінчити своє життя самогубством, є безосновні та позбавлені будь-якої основи. Він поляг в боротьбі, що ведеться за визволення не тільки України та інших поневолених Москвою народів, але й за волю всього цивілізованого світу, загроженого московсько-большевицьким імперіялізмом" — кінчить своє звідомлення з похорону цитатом комунікату ЗЧ ОУН „Мюнхенд Меркур".

Об'єднані в смутку і жалобі.

„Мовчазно, із зложеними руками, стояли вони на цвинтарі", починає „Зюддойче Цайтунг" з 21-го жовтня свій опис похорону сл. п. Степана Бандери під заголовком „Українці кажуть: він помер смертю героя" та продовжує: „Протокол вимагав, щоб український національ-демократ (Микола) Лівицький стояв на чолі. Лівицький є від років провідником українського екзильного уряду... Людина, що її тут на мюнхенському цвинтарі Вальдфрідгоф її послідовники поклали в могилу — сотні поліції держались дискретно на задньому пляні — був упродовж десяток років політичним противником Лівицького. Але, коли засипано могилу Степана Бандери, на неї покладено маси вінків і хто читав написи на лентах, міг би припускати, що між українськими еміґрантами ніколи не було будь-яких розходжень..." Газета в дальшому подає цілий ряд більше і менше правдивих інформацій з життя і боротьби та політичної діяльности сл. п. Степана Бандери, як і з відносин серед українців. В репортажі подані також деякі нові інформації та здогади щодо обставин смерти Степана Бандери: „В четвер минулого тижня — пише цитована газета — о годині 1-шій по полудні 50-літній Степан Бандера впав, крикнувши, непритомний на сходах свого дому при Крайтмаєрштрассе в Мюнхені і помер ще в дорозі до шпиталю. Обдукція тіла виказала: Бандера помер від ціянкалі. Чи це був атентат? Перед чотирма роками на мюнхенському цвинтарі Вальдфрідгоф розігралась подібна сцена. Тоді, як і вчора, зібрались там тисячі еміґрантів над могилою словацького екзильного політика Матуса Чернака. Кілька днів раніше його розірвала бомба, експльодована в одному мюнхенському поштовому уряді. Але над Бандерою майже щоденно звисала загроза атентату. Від багатьох місяців він діставав анонімові погрози, також схоплення його дитини. Після того була скріплена при ньому українська особиста охорона. Бандера не зробив одного кроку без охорони двох з його людей. Для безпеки він також придбав собі прізвище Попеля та подавався за редактора. Але в четвер минулого тижня Бандера залишив свою прибічну сторожу в друкарні. Він поїхав до міста, щоб дещо купити. Коли ж приблизно в першій годині увійшов до свого дому, він впав непритомний..." А на закінчення газета ще висуває здогад, пишучи: „З вікон бюр, що їх влаштував Бандера на мюнхенській Цеппелінштрассе — там він також видавав орган своєї ОУН „Шлях Перемоги" — звисають від четверга в жалобі синьо - жовті прапори України та чорний хрест на червоному тлі, знак ОУН. В цьому домі Бандера був влаштував для своїх співробітників спільну кухню і поширюється поголоска, що, можливо, якийсь совєтський агент підкинув в їжу Бандери капсульку ціянкалі, яка щойно пізніше, як він увійшов до свого дому, розпустилась. Керівник мюнхенської кримінальної поліції, Амтманн Шмідт, не має багато надії вияснити причини цього випадку..."

Такі і подібні звідомлення появилися і в інших німецьких газетах, що рівночасно надрукували і цілий ряд фотографій з цієї події.

У Ню Йорку відзначено 10-річчя Літературно-Мистецького Клюбу

Ню Йорк. — Український Літературно - Мистецький Клюб в Ню Йорку відзначив в минулу суботу 24-го жовтня ц. р. своє 10-річчя 16-им Літературно-Мистецьким Ярмарком та пізнішим прийняттям у своїй домівці для виконавців програми Ярмарку та запрошених гостей з-посеред найближчих приятелів ЛМ-Клюбу. Напочатку вечора приявні, на заклик С. Литвиненка, вшанували вставанням з місць пам'ять вбитого ворогом Степана Бандери. На програму Літ. - Мист. Ярмарку склалась вступна промова ред. І. Кедрина - Рудницького на тему останнього десятиріччя української громади в Америці та зокрема ЛМКлюбу, після чого голова Клюбу, проф Сергій Литвиненко подякував всім тим, що підтримували Клюб. У літературній частині поетичний переклад поеми Махара із збірки Є. Маланюка „Остання весна" відчитав артист Микола Герус, а твори В. Лесича деклямувала пані Лідія Крушельницька. Богдан Кравців особисто відчитав п'ять із недрукованих сонетів. Микола Понеділок відчитав свою гуморeску „Не аплодують", а пані Л. Крушельницька відтворила монолог „Пані кохана на Ярмарку" пера Івана Керницького. Ганна Шерей та Ізабелля Орловська - Фоменко виступали із сольоспівом, а Володимир Баб'як відіграв на флейті концерт Моцарта. Закінчив програму жіночий хор „Думка", попереджений словом п. Б. Пашківського та дириґований інженером І. Жуковським. Акомпаніювали Микола Фоменко та пані Євгенія Чапельська і Леся Побігуща. — Товстмастером на прийнятті в ЛМКлюбі був Борис Ржепецький. Промовляли Д. Галичин, І. Кедрин, Сергій Литвиненко та інші. У всіх промовах підкреслено головну заслугу проф С. Литвиненка, як справжнього творця Клюбу, який завдячує йому в першій мірі свою живу діяльність. Заля Джуніор Гайскул при Евню „Б" була вщерть повна.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

Члени Головного Уряду і працівники УНСоюзу, працівники Редакції, Адміністрації і друкарні „Свободи", щоскладали свої пожертви на пресовий фонд „Свободи" і її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 1.

Д. Галичин	$ 10.00	А. Домарацький	2.00
Осип Лисогір	10.00	А. Лапичак	2.00
Р. Слободян	10.00	Р. Антонович	2.00
Я. Падох	10.00	А. Демченко	2.00
А. Герман	10.00	М. Міляннович	2.00
Д-р В. Ґалан	10.00	Т. Литвинюк	2.00
А. Драґан	10.00	С. Раки	2.00
В. і М. Душник	10.00	В. Сохан	2.00
Д. Слободян	5.00	Д-р І. Козак	2.00
С. Федів	5.00	Проф. М. Лисогір	2.00
Д. Кравець	5.00	Д-р О. Волошук	2.00
І. Кедрин	3.00	Д-р М. Кобринська	2.00
Б. Кравців	3.00	Л. Левицька	2.00
Л. Лапичак	3.00	І. Коць	2.00
К. Стецюк	3.00	Мгр. Н. Залуська	2.00
М. Сташинська	3.00	Мгр. О. Стецура	2.00
П. Постолюк	3.00	Проф. І. Вербяний	2.00
В. Кушнір	3.00	С. Курляк	2.00
Я. Кулинич	3.00	К. Маґура	2.00
Р. Ференцевич	3.00	У. Дячук	2.00
М. Задорецький	3.00	С. Соколишин	2.00
Т. Гіль	3.00	А. Кейс	2.00
В. Назаревич	3.00	М. Думанська	2.00
Д. Притуляк	3.00	В. Соболта	1.00
В. Карий	3.00	О. Домбровська	1.00
Я. Петрух	3.00	Н. Головід	1.00
М. Филик	2.50	М. Кусий	1.00
Л. Луців	2.00		
В. Давиденко	2.00	Разом	$ 196.50

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву не фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 2.

Н. Н.	$ 100.00	В. Ковик, Когоес	2.00
В. Пеленський, Филаделфія	25.00	Г. Недільський, Когоес	2.00
В. Мандрусяк, Венезуеля	14.00	Н. Шгура, Лейквуд	2.00
Н. Самбор, Филаделфія	14.00	А. Стрижак, Ірвінґтон	2.00
Г. Олек, Шикаґо	10.00	Р. Мурашко, Джерзі Ситі	2.00
Е. Сумик, Нептун Ситі	10.00	Г. Салюк, Джерзі Ситі	2.00
П. Савка, Ніксон	10.00	М. Табачук, Пасейк	2.00
А. Орел, Перт Амбой	10.00	Т. Шерег, Джерзі Ситі	2.00
Пласт, Табір Новачок, „Малі Мазепинки" Новий Сокіл Балтімор		І. Давидчук, Тавнтон	2.00
		Н. Хойнацька, Гарвей	2.00
		В. Савка, Гатфілд	2.00
Г. Цимбала, Джерзі Ситі	7.00	Н. Яворський, Шикаґо	2.00
М. Шах, Глсайд	7.00	І. Микитка, Ніксон	2.00
С. Вацяк, Шикаґо	6.00	П. Дяк, Елизабет	2.00
Е. Куровицький, Ню Йорк	6.00	С. Кухлевський, Трентон	2.00
С. Хиляк, Юнійон	5.00	В. Матіїв, Сомервіл	2.00
о. І. Гуйдик, Картерет	5.00	Л. Поліха, Дулут	2.00
Е. Волошин, Джерзі Ситі	5.00	Н. Крупик, Парма	1.55
М. Яремко, Ріджвуд	5.00	Н. Дзямба, Вотерфорд	1.50
Г. Науменко, Фріголд	5.00	І. Дмитрів, Бруклин	1.10
Я. Олексишин, Стратфорд	5.00	І. Цегельницький, Дж. С.	1.00
М. Селешко, Торонто	5.00	М. Маслій, Обурн	1.00
К. Мирнюк, Бруклин	5.00	Н. Шпак, Джерзі Ситі	1.00
Г. Ватаманюк, Шикаґо	5.00	С. Попадюк, Воффало	1.00
Т. Васьків, Нюарк	5.00	А. Лісович, Річфілд Спр.	1.00
Г. Котелeнець, Джам. Пл.	5.00	І. Тибінко, Ром	1.00
С. Коноба, Нюарк	5.00	М. Барицький, Воффало	1.00
Є. Шкбор, Ню Йорк	5.00	Ф. Мелешко, Ню Йорк	1.00
М. Ратушний, Гарфілд	5.00	Р. Воонар, Гері	1.00
І. Николюк, Шикаґо	4.50	Я. Колісник, Дітройт	1.00
Г. Міщенко, Филаделфія	3.00	Р. Філіп, Рачестер	1.00
Б. Стефанович, Нюарк	3.00	В. Оренчук, Сан Джос	1.00
А. Вацлавський, Бруклин	3.00	А. Ласка, Гейтрейк	1.00
Т. Гелемей, Пасейк	3.00	О. Целевич, Ню Йорк	1.00
М. Ожга, Шикаґо	3.00	М. Волотенний, Йонгставн	1.00
Е. Мацьк, Джерзі Ситі	3.00	М. Мудрик, Торонто	1.00
І. Молодич, Мосуп	3.00	М. Ломиш, Дункірк	1.00
Д. Будаковський, Олбані	3.00	П. Заяко, Ст. Джосеф	1.00
П. Зимний, Ню Йорк	3.00	М. Кулицька, Шикаґо	1.00
З. Чайковський, Монтреал	3.00	Р. Позпахівський, Торонто	1.00
О. Лукач, Лос Анджелес	3.00		
В. Васильків, Вотервліт	2.00	Разом	$ 400.95
П. Свистун, Ню Йорк	2.00	Раніше проголошено	$ 196.50
І. Гнатюк, Гартфорд	2.00		
М. Вишневський, Шикаґо	2.00	Разом	$ 597.45

З ХРОНІКИ ДІТРОЙТУ

Проф. Б. Мартос в Дітройті

На запрошення Т-ва Приятелів УНРеспубліки завітав до Дітройту один із передових політичних діячів часу УНР, б. міністер і прем'єр, проф. Борис Мартос. Його доповідь 4-го жовтня про „Визвольну війну 17 - 20 рр." зібрала поважну авдиторію (коло 140 осіб). Доповідач, як соціяліст (хоч безпартійний), при розповіді про хід визвольних змагань на Наддніпрянщині, уважав за доцільне доказувати, що не є правдою, наче б то соціялісти були проти організування української армії і через те несуть головну вину за невдачі і за поневолення України большевиками. Прелеґент навів цілий ряд доказів, які мали вказувати на неслушність і сторонничість противників українського соціялізму, стверджуючи великі заслуги соціялістів у позитивних процесах української революції. Причина оскаржень часто в тому, що критики не уявляють собі страшних умовин, в яких проходили наші визвольні змагання. Для цього проф. Мартос розповів численні і болючі факти, які могли засвідчити, через яке нашарування національної несвідомости, безкритичного сприймання большевицьких гасел, воєнної втоми в масах і особистих амбіцій, що спричинювали неслухняність та отаманію, треба було пробиватись тоді тим, яких доля поставила на чолі народу. До того ж міжнародні трудноці, брак хоч би одної фабрики зброї на території України і ворожість усіх сумежних держав.

Після доповіді відбулась спільна вечеря, під час якої ряд бесідників займав становище до виводів проф. Мартоса. Між ін. і ген. М. Крат — ствердив, що доповідач представив відносини в армії чорніше, як вони насправді були.

Треба зазначити, що Товариство Приятелів УНРеспубліки (тут. Відділ) влаштовувало доповіді таких визначних гостей, як У. Самчук, Микола Лівицький, Ів. Багряний, а тепер проф. Мартос. Останній — не вважаючи на поважний вік, як доповідач цікавий, виразно і ясно висловлює свої думки і спроможний їх речево боронити. Черґового дня проф. Мартос виголосив у Відділі ВУАН доповідь про українську валюту 1919-20 рр.

Сезон громадського і товариського життя в гострому темпі.

Після відпруження вліті, почалась активність усіх громадських організацій зразу зливою засідань, конференцій і імпрез, які вже тепер відбуваються не тільки по кінцях тижня, але і в звичайних днях і то „дубльовано". (Так, напр., ювілеї поважних організацій, таких як Федерація Українців Мишиґену (20-річчя) і ОУН полк. Мельника (30-річчя) назначені на той сам день — 25-го жовтня. Одним словом — Дітройт не спить! З поважніших імпрез уже запляновано чимало. В першу чергу згадаємо „Бенкет признання" для п-і Марусі Бек, в її 25-річчя громадської праці (мабуть у листопаді). Цікавою ластівкою цьогорічного карнавалу буде великий Осінній Равт Т-ва Українських Інженерів, який відбудеться 7-го листопада в усіх залях Інженерного Інституту.

Прилюдні сходини УВАН, Відділ у Дітройті присвячені гетьманові Ів. Мазепі

Приїзд проф. В. Доманицького з Міннеаполісу на запрошення УККА для доповіді на Святі Мазепи використали ще й дві інші установи Дітройту, а саме: УВАН, як теж Український Університет.

Гість, добрий знавець мазепинської доби, порушив в обох цих установах дві різні теми. На сходинах Відділу УВАН 9-го жовтня він говорив про друковані й архівні матеріяли, що дотичать Мазепи, а темою лекції в УНУ 10-го жовтня було „Гетьман Ів. Мазепа, державний муж і політик".

Перегляд доступних джерел і архівальних матеріялів попередив дальше обговорення доповідачем історичних праць, що появилися в різних мовах, як теж авторів тих праць. Він згадав теж студії, які ще не надруковані, особливо широко закроєну монографію про Мазепу, яку написав проф. Оглоблин, і працю Млиновецького, яка швидко появиться відбитками на ротаторі. Довгий реєстр джерел і праць (включно з підсовєтськими, що вже своїми титулами вказують на їх тенденційність, але їх обмаль) був цікаво скоментований проф. Доманицьким, так що в присутніх залишилось добре уявлення про літературу на історичну і псевдо-історичну тему мазепинської доби.

З напруженою увагою вислухали учасники сходин другого доповідача, д-ра В. Витвицького, який говорив про двох славних композиторів, Ліста і Чайковського та їх музичні твори, присвячені Мазепі. Ліст крім фортепіянового етюду, в молодості, дав пізніше в циклю своїх 12 симфоній великий твір про Мазепу на повну симфонічну оркестру. Чайковський написав відому оперу „Мазепа" основану на поемі Пушкіна „Полтава". Тенденція обох цих творів відмінна. Хоч симфонія Ліста немає слів, але духове запліднення композитора твором Вольтера, так як це сталося з Байроном, надало музиці твору ліричного звучання, яке переходить у героїчне, що відповідає ролі гетьмана. Чайковський збудував свій твір на ворожій до Мазепи поставі Пушкіна, і, мабуть, за це був рік пізніше відзначений царським орденом. Ми не в силі подати тут коротко вникливої аналізи обох цих музичних творів, яку провів доповідач, відомий музиколог. Але подамо те, що від нього ми ще почули про дітройтську симфонічну оркестру. Нею від ряду останніх років диригує француз Парей, який в репертуарі оркестри поставив теж Ліста „Мазепу". Та швидко її зняв з репертуару, бо дістав сотні листів з домаганням зняти з концертових програм такий гучно - гамірливий твір. (Очевидно це робота наших „добрих сусідів").

Д-р Є. Перейма при відкриттю сходин влучно підкреслив, що відзначення 250-річчя смерти Мазепи набрало великого розмаху серед українськ. громадянства і причинилося до поширення знання про ту добу в історії України. Поглибили це знання наші науковці своїми цінними дослідами, доповіддями й науковими творами.

Хор „Трембіта" перед новим концертовим сезоном

Відомий — не тільки в Дітройті — мішаний хор „Трембіта", яким диригує проф. Цепенда, і якого склад дійшов до 100 осіб, готувався пильно до нових виступів, на Мазепинській Академії 11-го жовтня ц. р., на концерті Скандинавської Симфонічної Оркестри 21-го листопада ц. р. в Масонік - Темплі і на власному концерті при кінці лютого 1960 року в Арт Інституті. Хор вивчає новий репертуар. Перший раз він виконає в'язанку пісень Ф. Колесси „Вулиця" і оперету Ніщинського зі симфонічною оркестрою. Теж перший раз виступить жіночий хор окремо від чоловічого.

В. Несторович

● **20-го жовтня в Сан Антоніо, Тексас**, жінка лейтенанта Чарлза Генена передчасно народила п'ятерята. Це — третій випадок народження п'ятерят в історії ЗДА. Четверо з них померли впродовж 9-ох годин після народження. П'яте немовля померло в 19-ій годині свого життя.

В Балтиморі відзначено святочною академією 250-річчя збройного виступу Мазепи

Балтимор. — Двісті-п'ятдесятріччя збройного виступу Гетьмана Івана Мазепи вшановано тут святочною академією, яка відбулася в неділю дня 25 жовтня ц. р. заходами Організації Оборони Чотирьох Свобід України і Спілки Української Молоді Америки у співпраці із місцевим Відділом УККА. Академію відкрив коротким словом голова місцевого Відділу ООЧСУ Богдан Мельник і на його пропозицію присутні вшанували повстанням з місць однохвилинною мовчанкою пам'ять провідника ЗЧ ОУН сл. п. Степана Бандери. На дальшу програму Академії склалися виступи чоловічого хору ООЧСУ під проводом проф. Івана Сенюти, деклямація Романа Татчина уривка із поеми Вол. Сосюри „Мазепа", святочна доповідь ред. Богдана Кравцева „Заповіт Мазепи" й інсценізація п. н. „Присяга Гетьмана Івана Мазепи" (уривок з „Великої Ідеї), виведена при гарній декорації і під режисурою Всч. о. Василя Соловія. Доповнювали Академію виставка видань присвячених Гетьманові Мазепі, підготована Христиною Котик та виставка української книжки і преси, влаштована п. К. Баб'яком.

У прикордонній смузі між Англією ком. Китаєм прийшло до кривавої сутички

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру заявив в минулу суботу 24-го жовтня ц. р., що комуністичний Китай допустився „нового акту агресії". Він перестеріг китайських комуністів, що Індія не поступиться під тиском погроз ані збройних провокацій. Неру ствердив, що взаємини між Індією та комуністичним Китаєм погіршилися та висловив стурбування, що воно відіб'ється також на цілій міжнародній ситуації. Неру промовляв в минулу суботу до багатотисячної маси слухачів на вільному повітрі в Меерут, за 40 миль від столиці Індії Ню Делі, присвятивши свою промову збройній сутичці, яка сталась в минулу середу на терені індійської провінції Лядах в індійській частині Кашміру. Комуно - китайське військо, яке запустилося за 40 миль вглиб індійської території, остріляло з засідки індійську патрулю. За заявою Неру, 17 індійських вояків були вбиті та 8 чи 9 ранені. Індійські вояки відстрілювались, але комуно - китайців було багато більше та вони були сильніше озброєні. Неру ствердив, що цей комуністичний напад відбувся без найменшої збоку індійців провокації та без ніякої причини. Ця подія скоїлась на висоті 17,000 стіп, в гористо - скелистій незаселеній околиці. Найближча індійська станиця знаходиться кілька миль від місця тієї сутички, а найближчий військовий гарнізон щойно за 100 миль в місцевості Лех, куди постачання йде тільки мулами. Обурення в цілій Індії таке, що з головної кватири всеіндійської комуністичної партії в Ню Делі проголошено заяву також з засудом того комуно - китайського наскоку. За газетними коментарями, різні китайські кола роблять натиск на Неру, щоб той ужив енергічніших заходів проти китайських провокацій. Комун. Китай повідомив Індію, що 10 індійських вояків знаходяться в китайському полоні. Китайці забрали також тіла 9-ох знайдених убитих індійців. Між індійцями є однаково вояки, як поліцисти з кордонної сторожі. Індія й комуністичний Китай обмінялись нотами протесту: одна держава одній закидують вину в отому зударі.

Рокефеллер за продовжування пробних атомових експльозій

Ню Йорк. — Нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер, якого вважають за республіканського кандидата на президента в 1960 році, виступав на телевізії в програмі „Молодь хоче знати" і заявив, що ЗДА повинні продовжувати пробні атомові експльозії, бо це є найкращий спосіб запевнити мир у світі. Щоб не збільшувати радіяції в світі — то він радить робити пробні експльозії під землею, коли є дуже мала атомова радіяція. В політичних колах вважають цю заяву Рокефеллера за важливу, з огляду на його можливість кандидувати на президента, бо уряд президента Айзенгавера два місяці тому повідомив, що продовжуться припинення пробних атомових експльозій до кінця того року. Пробні атомові вибухи припинили були ЗДА, СССР і Велика Британія ще в 1958 році, щоб створити прихильнішу атмосферу для переговорів про розброєння. Одночасно Рокефеллер зробив дальший крок до своєї кандидатури, бо він заперечив твердження одного з представників молоді, який казав, що Рокефеллер перед виборами на губернатора обіцяв своїм виборцям, що відбуде повну чотирирічну каденцію на становищі губернатора, якщо буде вибраний. Рокефеллер сказав: „Я ніколи не заявляв, що служитиму повну чотирирічну каденцію".

На конференції в Шикаґо засновують третю крайову партію

Шикаґо. — Тут 24 жовтня відбулася конференція, в якій взяло участь коло 500 делеґатів із 35-ох стейтів ЗДА, на якій пороблено вступні кроки до заснування третьої партії. Колишній губернатор стейту Ютаг Брокен Лі виголосив головну промову, якої вислухало коло 1000 осіб. Ціль цієї конференції — заснування третьої крайової партії, яка була б чисто консервативною партією. Головні думки промови губернатора Лі такі: 1. Скасування федеральних прибуткових податків, — це значить скасування 16-ої поправки до конституції, яка дає право Конгресові ухвалювати прибуткові податки. 2. Скасування федеральної допомоги фармерам і школам. 3. Уневажнення взаїмного торговельного договору з закордонними державами. 4. Децентралізація крайових робітничих спілок і застосування до них протитрестового закону. 5. Припинення дипломатичних зв'язків із СССР і створення нових Об'єднаних Націй без комуністичних держав. Політичний місячник „Ди Індепендент Амерікен" пише, що напочатку мають зорганізувати стейтові партійні комітети в 16-ох стейтах, в яких під час виборів в 1956 р. була вже активна третя партія. Пізніше мала б настати федерація цих стейтових організацій в одну крайову партію з консервативною програмою.

● **У королівській резиденції в Люанг Прабанг, в Ляосі**, помер минулого тижня на 68-му році життя князь Петсарат, який в 1945 році проголосив був державну незалежність Ляосу, був за те переслідуваний французами і мусів втікати до Сіяму. Князь Петсарат був короткий час віце-королем Франції в Ляосі. Франція визнала широку автономію Ляосу щойно в 1949 році, а повну його самостійність аж в 1954 році на Женевській конференції.

● **Західньо - німецькі спортовці** призадумуються над відкликанням своєї участи в усіх тих міжнародних спортових іграх, де східньо - німецькі комуністи виступатимуть з своїм прапором, що ображає німецькі патріотичні почування. У Парижі французи заборонили східньо - німецьким спортовцям вивісити той прапор, але австрійський уряд погодився на це у Відні, всупереч західньо - німецькому протестові.

ПРЕОСВ. КИР ІВАН ПРАШКО, ЕКЗАРХ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ АВСТРАЛІЇ І НОВОЇ ЗЕЛЯНДІЇ, НА ВІДВІДИНАХ В ЗДА

Джерзі Сіті. — Минулої неділі, 25-го жовтня, перше Богослуження о год. 8-ій рано відправив у місцевій українській католицькій церкві св. Петра і Павла Преосв. Кир Іван Прашко, екзарх українців-католиків Австралії і Нової Зеляндії, бувши приявним та виголошуючи відповідні проповіді на двох дальших Богослуженнях того дня. — Преосв. Іван Прашко, взявши участь в недавній конференції Українського Католицького Єпископату в Римі, приїхав на короткі відвідини в цій країні. Владика говорив з великим признанням про досягнення американських українців на церковному і народному полі та висловлював віру, що з часом подібними досягнення зможе виказатись і українська спільнота в Австралії, кількість якої нараховується до 20 тисяч.

ПРЕЗИДЕНТ ВЕРНУВСЯ З ВІДПОЧИНКУ В ДЖОРДЖІЇ

Вашингтон. — 25-го жовтня в неділю президент Айзенгавер повернувся з п'ятиденного відпочинку в Оґесті, Джорджія, де він сподівався знайти соняшну погоду і тепло, а натрапив на холод і дощ. Та все таки Президент був вільний від щоденних обов'язків, хоч мусів полагоджувати найважливіші справи. Президент грав кожного дня в ґольфа, навіть під час дощу. Дехто гадав, що Айзенгавер відкладе виїзд з Оґести на понеділок, бо в неділю була гарна погода, але виїхав таки в неділю, бо в понеділок, має заповіджену візиту з президентом Ґвінеї Секу Туре. Президент виглядав здорово з осмаленим на вітрі обличчям.

ІЗ СПОРТОВОЇ ХРОНІКИ

У чергових змаганнях за мистецтво Німецько-Американської Ліґи, що відбулися в неділю дня 25 жовтня ц. р., УСК-Ню Йорк виграв із сильною німецькою командою Швабен у відношенні 3:1. У передзмагу резерва УСК виграла із резервою Швабен у відношенні 4:2 й УСК-Б виграв вальковером із Пфельцер 6:0.

Посмертні Згадки

Ксеня ГОРБАЛЬ, довголітня членкиня Б-ва св. Стефана, Відд. 221 в Шикаґо, померла 21-го вересня 1959 р., на 69 році життя. Покійна полишила у смутку чоловіка Василя, доньку Анну і сина Івана. Похорон відбувся 24-го вересня 1959 р., при участи Родини й Членів Відділу, з церкви св. о. Миколая на цвинтар св. о. Миколая. — В. Й П.!
Т. Шпікула, секр.

Григорій БІЛЕЦЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. Стефана, Відд. 221 УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., упокоївся в Бозі 29-го вересня 1959 р., на 60-му році життя. Покійний був добрим та примірним союзовцем, був учасником Визвольних Змагань в часі першої світової війни. Був родом з Калуша, Зах. Україна. Полишив у великому смутку дружину Катерину, доньку Мирославу й сина Євгена. Похорон відбувся 3-го жовтня 1959 р., з укр. катол. церкви св. Йосафата, на цвинтар св. о. Миколая. — В. И. П.!
Т. Шпікула, секр.

Михайло ЛЕВКО, найстарший член Т-ва „Зоря", Відд. 69 УНСоюзу, в Ню Йорку, помер дня 13-го жовтня 1959 р., на 84-му році життя. Покійний походив з м. Скалат, Зах. Україна. Полишив у смутку сина священика Івана, дві замужні доньки — Йосипу й Анну, 2 зятів та одного внука. — В. И. П.!
Управа

Василь ДЯЧУК, — довголітній член Т-ва „Українська Січ", Відд. 39 УНСоюзу в Сиракюзах, помер, по тяжкій недузі дня 12-го жовтня 1959 р. Покійний походив із с. Голотки, Зах. Україна, був членом УН-Дому та парохії св. І. Хрестителя. Полишив у смутку брата Теодора, кузинів Василя Каній з родиною в Сиракюзах та Теодозія з родиною в Авбори. Похорон відбувся 18-го жовтня 1959 р., з церкви св. І. Хрестителя на парохіяльний цвинтар, при участи Родини, Членів Т-ва та Приятелів. — В. И. П.!
Управа

ТАРЗАН, ч. 4,349. „Сила" Везіля.

Незабаром видко було малу лябораторію. — Чому Везіль співпрацював з вами? — нагло запитав Тарзан. — Він не має жадної користи з золота?

Брістер засміявся. — Ах, він знає, як використовувати отой поліпшений плин, що переміняє лік-чудо з плісняви на смертельну отруту!

— Я дав йому тайну „смерти від піни", і він може вилікувати або вбити, залежно від бажання... Дійсна сила для примітивного знахура!